Lodzer Tageblat № 7

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאָדזשער טאַגעבלאַט

היינט 6 זייטען

.. אונ אדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען: רעדאַקציע 10057, פון אדמיניסטראַציע 10047.

דאָנערשטאָג, פ' שמות י"ט טבת תרצ"א | 8 stycznia 1931 r. | 24-טער יאהרגאַנג

ווייטערע קאָנפערענצען פון דער רעגירונג וועגן נייעם קורס פון דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק

נייער עקאָנאָמישער קורס פון דער רעגירונגס-פּאָליטיק

וואַרשע, 7. יאַנואַר (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינטיגען פרייטאָג וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון עקאָנאָמישען קאָמיטעט ביים מיניסטערען-ראַט. אויף דער זיצונג וועט בעהאַנדעלט ווערען די נייע עקאָנאָמישע פּאָליטיק פון דער רעגירונג, וואָס געהט אין דער ריכטונג ביליגער צו מאַכען די פּרייזען אויף אַרטיקלען פון ערשטען געברויך.

דעם פּראָיעקט וועגען קאַמף מיט'ן יקרות וועט רעפערירען דער סעקרעטאַר פון קאָמיטעט וואָסטשעמבסקי.

אויסער דעם וועט די רעגירונג בקרוב אָפּהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די פאַבריקאַנטען, וועגען פערקלענערן די פּרייזען פון אינדוסטריעלע אויסאַרבייטונגען.

צי די רעגירונג איז גרייט דורכצופיהרען איהר נייע עקאָנאָמישע פּאָליטיק אויך מיט דער הילף פון אַדמיניסטראַטיווע מיטלען, איז נישט בעקאַנט.

אין די יודישע פּאָליטישע קרייזן ווייזט מען, אַז אַז דער נייער קורס אין דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק, וועט שטאַרק טרעפען די יודישע בעפעלקערונג.

אַרשאַל זשאָפרע'ס לויה

פּאַריז, 7. יאַנואַר. (ספּ.) היינט איז פאָרגעקומען די לויה פון מאַרש. זשאָפר. די לויה איז אויסגעפאַלען זעהר אימפּאָזאַנט. עס האָבען זיך בעטייליגט צעהנדליגער טויזענדער מענשען.

בראש פון צוג זענען געגאַנגען דער מלוכה-פּרעזידענט, אַלע רעגירונגס-מיטגלידער, פאָרשטעהער פון דער אַרמעע, דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס און ספּעציעלע שליחים פון די פרעמדע רעגירונגען, מיט גלידער פון פּאַרלאַמענט און סענאַט און העכערע מיליטערישע און ציווילע בעאַמטע.

בנים קבר האָט געהאַלטען אַ קורצע רעדע דער קריגס-מיניסטער באַרטו.

אָפּקלאַנגען פון די וואַהלען צום שלעזישען סיים

פּראָצעס געגען די מערדער פון פּשאַדאָווניק אין איבערשלעזיען

קאַטאָוויץ (טעל. צום „ל. ט.") פאַר'ן ריבניקער פּאָוויאַטאָווע געריכט האָט זיך היינט אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען די אָנגעקלאָגטע אין ערמאָרדען אין טאָג פאַר די וואַהלען צום שלעזישען סיים דעם פּשאַדאָווניק יאַן שנאַפּעק פון גאָלאַסאָוויץ.

דער פּראָצעס האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פּראַאינטערעסירונג. עס זענען געקומען פיל קאָרעספּאָנדענטען פון אינלענדישע און אויסלענדישע צייטונגען. דער פּראָצעס זאָל דויערען 3 טעג.

קיערניק און ווימאַס קערען זיך אום צו דער פּאָליטישער אַרבייט

וואַרשע, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דר. קיערניק און ווימאָס האָבען צוגעשיקט אַ מעלדונג צום הויפּט-ראַט פון „פּיאַסט", אַז זיי נעמען אָן די מאַנדאַטען און קעהרען צוריק צום פּאָליטישען לעבען.

ד"ר קיערניק שרייבט אין זיין בריף, אַז די פּראָטעסטען געגען מעשה-בריסק, בעווייזען, אַז דער גייסט פון פאָלק איז נאָך נישט פערגיפטעט געוואָרען און דעריבער נאָך אַ סך אויפצוטון אין איצטיגען סיים.

אַמנעסטירט 4 מערדער פון צפת

ירושלים, 7 יאַנואַר (יטע) טשענסעלאָר האָט אַמנעסטירט 4 אַראַבער, וואָס זענען פער'משפט געוואָרען צו תפיסה פאַר בעטייליגען זיך אין דער שחיטה אין צפת.

גרויסער פּאָליטישער פּראָצעס אין ווילנא

אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זיצען געוועזענע דעפּוטאַטען

ווילנא, (טעלעפאָניש צום לאָדזער טאַגעבלאַט) היינט האָט זיך דאָ אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען די געוו. ווייסרוסישע דעפּוטאַטען און ווייס-רוסישע פּאַרטיי-פיהרער, וואָס ווערען אָנגעקלאָגט אין וועלען דורכפיהרען אַ קאָמוניסטישע פערשווערונג. דער בעשולדיגונגס-אַקט האַלט 130 דרוק-זייטען.

עמיגראַציע קיין אמעריקא ווערט פערקלענערט אויף 90 פּראָצ.

וואַשינגטאָן, 7 יאַנואַר (ט) די קאָמיסיע פאַר עמיגראַציע-ענינים ביים סענאַט האָט אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאַג פון אַ דעפּוטאַט אָפּצושטעלען די עמיגראַציע אויף 2 יאָהר צייט. דאַגעגען איז אָנגענומען געוואָרען דער צווייטער פאָרשלאַג פון שטאַטס-דעפּערטאַמענט צו פערקלענערן די עמיגראַציע אויף 90 פּראָצענט. דורכ'ן אָנצמען דעם דאָזיגען פּראָיעקט ווערט אויך פערקלענערט די קרובים-עמיגראַציע קיין אַמעריקא.

אויסער דעם האָט דער אַרבייטס - מיניסטער אַריינגעטראָגען אין סענאַט אַ פאָרשלאַג אַרויסצושיקען פון לאַנד עמיגראַנטען. וואָס בעגעהען פערברעכענס. ווי עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען געפינען זיך אין אַמעריקא 400 טויזענד עמיגראַנטען אָהן פּעסער, פון זיי זאָלען 100 טויזענד אַרויסגעשיקט ווערען פון לאַנד.

פאַר א לאָקאַוט אין דער ענגל. טעקסטיל-אינדוסטריע

געפאַהר פון א לאָקאַוט אין דער ענגלישער טעקסטיל-אינדוסטריע

לאָנדאָן, 7. יאַנואַר. (ט) דער וועבער-שטרייק אין בורנלי, וואָס האָט אויסגעבראָכען צוליב'ן איינפיהרען דאָס ניי סיסטעם פון אַרבייטען אויף אַכט שטוהל, נעמט דערווייל אַרום 5000 וועבער. די פאַבריקאַנטען דראָהען אויב די אַרבייטער וועלען ביז מאָנטאָג נישט צוטרעטען צו דער אַרבייט, וועלען זיי ערקלערען אַ לאָקאַוט. דערפון וואָלטען געמאַכט געוואָרען אויך די שפּינערייאַרבייטער און פון'ם שטרייק וואָלטען דאַן געליטען אַ האַלבער מיליאָן נפשות.

ווידער א באָמבען-אַטענטאַט אין זאַגרעב

בעלגראַד, 7 יאַנואַר (ט) פון זאַגרעב מעלדעט מען וועגען אַ נייעם באָמבען-אַטענטאַט. אין צאָל מאַגאַזין איז היינט פאָרגעקומען אַנ'אויפרייס פון אַ טייוועלס-מאַשין. דער סטרוזש איז לייכט פערוואונדעט געוואָרען. דער מאַטעריעלער שאָדען זאָל זיין אַ קליינער. די רעזולטאַטען פון דער פּאָליציייאישער אויספאָרשונג זענען נאָכנישט בעקאַנט.

פאַר אַנ'אויסגלייך אין ענגלישע קוילען-שטרייק

לאָנדאָן 7 יאַנואַר (ט) היינט זענען פאָרגעקומען ווייטערע אונטערהאַנדלונגען צווישען די גרובען-בעזיצער און די אַרבייטער. די אונטערהאַנדלונגען זענען אויף אַ נוטען וועג.

אַלגעמיינער סטודענטען-שטרייק אין שפּאַניען

מאַדריד, 7. יאַנואַר (ט) אין שפּאַניען זאָל מאָרגען אויסברעכען אַ סטודענטען שטרייק. שוין היינט האָבען אין מאַדריד פערשטרייקט 1500 סטודענטען אַלס פּראָטעסט געגען אַרעסט פון אַ פּראָפעסאָר און איינציגע סטודענטען. אויף אַ פערזאַמלונג פון סטודענטען-פערבאַנד, איז בעשלאָסען צו פּראָקלאַמירען אַ אַלגעמיינעם אוניווערזיטעטס-שטרייק. די שטרייקענדע סטודענטען האָבען אָנגענומען אַ רייה בעשלוסען געגען בערענגיערע רעגירונג.

טויזענדער יודען דראָהט אַרויסגעשיקט צו ווערען פון פראַנקרייך

פּאַריז, 7. יאַנואַר. (יטא) אין די יודישע קרייזען איז מען שטאַרק בעאונרוהיגט צוליב דעם פּראָיעקט וועגען בעגרענעצען די עמיגראַציע.

די דאָזיגע פּראָיעקטען שטעלען זיך נישט אָפּ בלויז אויף די אימיגראַנטען, וואָס וועלען ערשט אַריינקומען קיין פראַנקרייך, נאָר אויך אויף די, וואָס וואוינען שוין דאָרט פון לאַנג.

די פּראָיעקטען שטאַמען פון די ראַדיקאַלע קרייזען. די סיבה דערפון איז די שווערע לאַגע אויפ'ן אַרבייטס-מאַרק.

דער פּראָיעקט נעמט אַרום פאָלגענדע פּונקטען: 1) נישט געבען קיין אַרבייטס ערלויבנישען די עמיגראַנטען, וואָס וואוינען נאָכנישט קיין 5 יאָהר אין פראַנקרייך. 2) נישט ערלויבען צו בייטען די פּראָפעסיעס. 3) אַרויסשיקען אַלע אומלעגאַלע עמיגראַנטען. 4) קיין נייע עמיגראַנטען אונגאַצען נישט אַריינצולאָזען.

פון דעם דאָזיגען פּראָיעקט זענען בעדראָהט טויזענדער יודען פון פּוילען, וואָס וואוינען אין פראַנקרייך.

Katar, niemiły gość, jest słusznie przedmiotem obaw, gdyż prowadzi często do poważnych chorób. Z tego powodu wskazanem jest, aby już przy najmniejszych oznakach kataru, a również każdego innego zaziębienia, zażywać natychmiast oryginalne tabletki Aspiriny.

Istnieje tylko jedna

ASPIRINA

BAYER

Każde opakowanie i każda tabletka oryginalnej Aspiriny opatrzone są znakiem BAYER

פערבאָטען דעם רעמאַרק-פילם אין ווין

ווין, 7 יאַנואַר (ט) דער עסטרייכישער אינערן- מיניסטער האָט מיטוואָך אַרויסגעגעבען אַ פערבאָט צו דעמאָנסטרירען דעם רעמאַרק-פילם.

דאַנקזאַגונג

אַלע, וואָס האָבען אָפּגעגעבען דעם לעצטען כבוד אונזער אונפערגעסליכע

נאַדזשאַ שאַפּיר (פון דער היים פּיאַלקע) נ"ע

דריקט אויס דעם האַרציגען דאַנק

די טיפטרויערנדע פאַמיליע

היינט דאָנערשטאָג, דעם 8-טען יאַנואַר 10 אַ זייגער אָוו. קומט פאָר אין זאַל „מאַלינאָווי" פון „גראַנד - האָטעל" אַ גרויסער

געזעלשאַפטליכער-ראַוט

איינגעאָרדענט לויט'ן איניציאַטיוו פון אַבסאָלווענטען-פערבאַנד פון די גימנאַזיעס פון דער געזעלשאַפט פון יודישע מיטעל-שולען אין לאָדז.

אין פּראָגראַם: אויפטריטען פון אַרטיסטישע קרעפטען. — די הכנסה איז בעשטימט פאַר סטיפּענדיעס.

Dr. med.

Gustawa Zand-Tenenbaumowa

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

איז צוריקגעקומען

און האָט בענייט די אויפנאַהמס-שעה'ן פון 4–3 נ"מ

וואָלטשאַנסקאַ 4, טעל. 220-25

Dr. med. M. Lerner

קינדער-קראַנקהייטען

זאַכאָדניאַ 64, טעל. 113-09 נעמט אָן פון 3–5

בית-הכנסת אהל-יעקב

נשף שבת חגיגי

בעד הנוער ותלמידי בתי הספר

ביום ו' עש"ק פ' שמות (9/1) תערך

קבלת-שבת חגיגית

התפלות — ע"י הש"ץ והמקהלה, בשירה ובזמרה בין קבלת השבת ותפלת ערבית ישא נאום הרב ר' יעקב גוטקובסקי על הנושא: „הדת והלאומיות"

הנוער ותלמידי בתהס"פ — מתבקשים לבוא.

התחלת התפלה בחצי הרביעית.

Dr. med H. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען און קינדערלאָזיגקייט

נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 128-08

נעהמט אָן פון 8–10; 5–8 אָוונט

אַ ספּעציעלע וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.

G. Gersztajn

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען

Traugutta 12 (טראַאוגוטאַ)

Telefon 175-10

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 8 אָוונט.

Dr. Wołkowyski

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגיעלניאַנאַ 36

טעלעפאָן 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע. אַלע-אַרט אַנאַליזע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.

נעמט אָן פון 9–2, און פון 5–9 אָוונט, בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Med. E. Reicher

ספּעציאַל אַרצט

פאַר הויט האָר און וענערישע קראַנקהייטען

דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטראָ-טעראַפּיע

פּאָלודניאָווע 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8–11 פריה און 5—9 אָוונד. זונטאָג פון 9–1 מיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פּרייזען

Dr. A. Mazur

וסכאָדניאַ 67, — טעל. 166-01

נעמט אָן פון 10 — 1.30 און פון 4 — 6 אָוונד

Dr. med. Adam Bender

גאַרוטאָוויטשאַ 30 טעל. 114-75

קוילען-שטרייק אין דייטש אויבער-שלעזיען

בלוטיגע צוזאמענשטויסען אין רוהר-געביט

א שטרייק אין די גרובענס פון דייטש - אויבערשלעזיע

נ ל ייווי ק, 7 יאנואר (כפעצ.) היינט האט אויסגעבראכען א שטרייק אין די קוילען-גרובענס פון דייטש-אויבערשלעזיען. עס שטרייקען פיל טויזענדער ארבייטער.

געגען קאנצלער ברינינג, וואס פאהרט דורך יענע געביטען, האבען די קאמוניסטען געמאכט דעמאנסטראציעס.

צוזאמענשטויסען צווישען קאמוניסטען און פאליציי אין דייטשלאנד

בערלין, 7. יאנואר (ספעצ.) אין לואיסבערג איז היינט פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווישען קאמוניסטען און פאליציי, בעת א קאמוניסטישער דעמאנסטראציע.

פאליציי האט די דעמאנסטראנטען צוטריבען און ארעסטירט 160 פערשוין.

טראצקי לייענט א רעפעראט אין אסלא

אסלא, 7. יאנואר. (ט) טראצקי וועט סוף יאנואר האלטען א פאליטישען רעפעראט און א הונגען קאמוניסטישען סטודענטען-פעראיין. די נארוועגישע רעגירונג האט שוין געגעבען די ערלויבניש טראצקי'ן צו קומען קיין אסלא.

10 איטאליענישע הידראפלאנען אריבערגעפליגען דעם אטלאנטיק

ניו-יארק, 7. יאנואר (ט) 10 איטאליענישע הידראפלאנען, וואס האבען אונטערגענומען דעם אקעאן-פליה פון פארטוגעזיש-גווינעא קיין בראזיליען, זענען היינט אנגעקומען בשלום אויפ'ן ארט.

אנדערע הידראפלאנען זענען געצוואונגען געווען זיך אראפצולאזען אין מיטען וועג.

דיסעלדארפער מערדער גייסטיג נארמאל

דיסעלדארף, 7. יאנואר (ט) די פסיכיאטרישע אונטערזוכונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער בעקאנטער דיסעלדארפער מערדער קירטען איז גייסטיג נארמאל און איז פולשטענדיג פעראנטווארטליך פאר זיינע מערדערישע מעשים.

לופט-פליהער לעווין ארעסטירט

ניו-יארק 7 יאנואר (ט) דער אקעאן-פליהער טשארל לעווין איז ארעסטירט געווארען אין חשד צו האבען א אנטייל אין דער גנבה פון א ניו - יארקער אקציען-געזעלשאפט.

נייע סענסאציאנעלע רעוועלאציע וועגען דער אוסטריק אפערע

פארי ז, 7. יאנואר. (ט) דער אויספארשונגס-קאמיטעט האט שוין פערענדיגט די אויספארשונג פון דער סענסאציאנעלער אוסטריק-באנק-אפערע. די אויספארשונג האט בעוויזען, אז מאר־דיע'ס סעקרעטאר מולא האט בעקומען פון אוסטריק'ן א שטענדיגע פענסיע פון 5000 פראנק א חודש. גרויסע סומען געלד האט אויך בעקומען דער קאמי-סאר פון דער פארוזער פאליציי בענוא.

צווישען די פערמישטע אין דער אפערע פיגורירען אויך די נעמען פון מאר-דיע, מארין, מאלווי, דאווזר און האטוס-בער.

Komplet Freblowski

prowadzony w języku **polskim i hebrajskim** przez pierwszorzędną freblankę, został otwarty. Ogólne kierownictwo spoczywa w ręku

p. Sulamity Poznańskiej

(byłej kierow. szkoły języków i nauk handlowych)

Zapisy przyjmuje kancelarja od 9—1 p. p.

S. Poznańska, ul. Magistracka № 20.

UWAGA: Rutynowana nauczycielka udziela lekcyj gry fortepianowej. Pianino na miejscu.

וואהל-רעזולטאטען צו די אספת-הנבחרים אין א"י

זיג פון רעוויזיאניסטען און „הסתדרות"

רעזולטאט פון די וואהלען צו די אספת הנבחרים

ירושלים, 7 יאנואר (יטא) די וואהלען צו דער אספת הנבחרים זענען פארגעקומען צום ערשטען טערמין ד. ה. מאנטאג ד. 5 יאנואר. די וואהלען זענען אדורך רוהיג, אין קיין ארט איז די ארדנונג נישט געשטערט געווארען. עס זענען פערטיילט געווארען 85 טויזענד וואהל-קארטען. די „אגודה" האט די וואהלען בויקאטירט. דער רעזולטאט שטעלט זיך אונגעפעהר מאר אזוי: 1/3 האבען בעקומען די רעוויזיאניסטען, 1/3 — די הסתדרות העובדים. די אלגעמיינע ציוניסטען האבען בעקומען א קליינע צאהל מאנדאטען. אין א טייל ארבייטער-קבוצות האט די הסתדרות בעקומען די גאנצע הונדערט פראצענט שטימען.

פאר די וואהלען זענען פארגעקומען מאסען - ארעסטען צווישען די קאמוניסטען. די 2 הויפט-קאנדידאטען פון דער קאמוניסטישער ליסטע אברהם שווארץ און מרים עלישא זענען ארעסטירט געווארען.

50 פישער געראטעוועט פון טויט

קאוונא, 7. יאנואר (ט) ווי מען מעלדעט פון מאסקווע, זענען געראטעוועט געווארען די 50 פישער, וואס זייערע שיפלעך זענען ארויף אויף א אייז-קריע. א שטארקער ווינד האט זיי צוגעטריבען צום ברעג.

נישט-אויפגעקלערטע לאגע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין אלט-רומעניען

בוקארעסט, (יט"א) נאך דער לעצטער ציוניסטישער קאנפערענץ אין אלט-רומעניען איז די לייטונג — ווי בעקאנט — איבערגעגאנגען צו די ראדיקאל-ציוניסטען און אלס פארזיצער פון צענטראל-קאמיטעט איז געוועהלט געווארען ד"ר שטערן. די נייע לייטונג איז שוין צוגעטרעטען איבערצונעמען די אגענדען. די פריהערדיגע - לייטונג דאגעגען האט נאך נישט פארמולירט איהר שטעלונג צו דער געשאפענער לאגע. מצד דער אלטער לייטונג ווערען ארויסגערוקט בעווארענישען וועגען דער לעגאליטעט פון נייעם צענטראל-קאמיטעט וואס איז געוועהלט געווארען דאריך 27 אויף די אלגעמיינע צאהל פון 100 דעלעגאטען. מען גלויבט אבער, דאס עס וועלען נישט געמאכט ווערען קיין שום שוועריגקייטען דער נייער לייטונג ביים ערלעדיגען די לויפענדע ענינים.

ווי עס שיינט, וועט די לאגע אויפגעקלערט ווערען נאך די וואהלען צום 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס, צו וועלכע אלע ריכטונגען גרייטען זיך זעהר ענערגיש און וואס וועלען ענטשיידען וועגען דער כחות-פערהעלטעניש אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

זיגער פון אינטערנאציאנאלען שאך-טורניר

לאנדאן, 7. יאנואר. (ט) דעם אינטערנאציאנאלען שאך-טורניר אין האסטינגס האט געוואונען דער האלענדישער שאך-מייסטער ד"ר אייווע מיט 7 פונקטען. דאס צווייטע ארט פערנעמט קאפאבלאנקא מיט 6 און א האלבען פונקט, דאס דריטע ארט — סולטאן כאן מיט 6 פונקטען.

יודישע רעליגיעזע חתונה האט נישט קיין שום רעכטליכען ווערט

כאראקטעריסטישער אורטייל פון וויענער געריכט

וויען, (יט"א) דאס וויענער געריכט האט די טעג ארויסגעגעבען אן אורטייל פון א פרינציפיעלער בעדייטונג, וואס האט ארויסגערופען א געוואלדיגע קאנסטערנאציע און די יודישע ארטאדאקסישע קרייזען. דאס געריכט האט געמיינט, אז א יודישע רעליגיעזע חתונה האט נישט קיין שום רעכטליכען ווערט און דארף דורכ'ן געזעץ בעטראכט ווערען, ווי א נישט-פארגעקומענער אקט, נישט קוקענדיג דערויף, וויפיל יאהר מאן און פרוי האבען צוזאמענגעלעבט.

דער אורטייל איז ארויסגעגעבען געווארען אין צוזאמענהאנג מיט אן עקסמיסיע-פראצעס, וועלכע א געוויסע אננא דרוקער האט פערפיהרט געגען איהר מאן יוליוס גאדעלשטעכער, מיט וועלכען זי האט חתונה געהאט לויט'ן יודי-שען דין מיט אכט יאהר צוריק. דאס געריכט האט פערארדענט, אז גאדעל-שטעכער זאל תיכף פערלאזען די דירה, וואס געהערט דער פרוי דרוקער, מחמת זיין פערבלייבען אין דער דירה איז נישט געזעצליך, היות דער יודישער חתונה-אקט גיט איהם נישט זאגאר די רעכט פון א סובלאקאטאר.

היות דער דאזיגער פאל איז דער ערשטער און האט א וויכטיגע בעדיי-טונג פאר די ארטאדאקסישע יודען אין וויען, האט ער ארויסגערופען א שטאר-קע צערודערונג צווישען די דאזיגע יודען, וואו עס קומען נאך תמיד פאר מאסען חתונות, וועלכע ווערען נישט רעגיס-טרירט אין ציוויל-אמט.

צוויי וויכטיגע אינסטיטוציעס

פון דער „אוניאן פון רומענישע יודען"

בוקארעסט, (יט"א) די „אוניא פון רומענישע יודען" האט מיט א צייט צוריק געגרינדעט אין בוקארעסט א פאלקס-אוניווערזיטעט און א בערופס-בעראטונגס-שטעלע. ביידע אינסטיטוציעס זענען איצט געווארען זעהר פאפולערע הן צווישען דער יודישער, הן נישט-יודישער בעפעלקערונג פון בוקארעסט.

דער פאלקס-אוניווערזיטעט האט פער-שפרייט אלגעמיינע און טעכנישע בילדונג צווישען אלע שיכטען פון דער בע-פעלקערונג. די צוהערערשאפט איז בע-שטאנען און צווייטע דריטעל פון יודען און איין דריטעל — נישט-יודען. צום פראפעסאר-קאלעגיום געהערען בעדייטענ-דע ספעציאליסטען אויף אלע געביטען פון וויסענשאפט. די אוניווערזיטעט-לעקציעס פון פאלקס-אוניווערזיטעט האבען גרויסע פאלקס-מאסען צו די לעקטאריום פון דער רומענישער געזעלשאפט פון מוזיעום און דער טשעכאסלאוואקישער געזאנדטער יעזערסקי.

די שאפונג פון דער בערופס-בעראטונגס-שטעלע איז אויפגענומען געווארען מיט גרויס אנערקענונג דורך דער גאנ-צער רומענישער פרעסע. די בעזונדערע קאמיסיעס האבען געמוזט לייסטען שווערע ארבייט, כדי צו פאפולאריזירען די אידעע פון דער פראפעסיאנעלער בעהאנ-דלונג, וועלכע איז אין רומעניען נישט בעקאנט, און כדי צו זאמלען די נויטי-גע סטאטיסטישע דאטען ביי דער דאזי-גער אינסטיטוציע ווערט איינגיכען גע-גרינדעט ווערען א פסיכאטעכנישער קאבינעט.

געשטארבען דער „נעסטאר פון די אריענטאליסטען", פראפ. גאלדציהער, מחבר פון העבער 600 ווערק

בערלין, (יט"א) אין עלטער פון 94 יאהר איז אין קארלסרוהע געשטאר-בען דער „נעסטאר פון די אריענטאליס-טען" פראפ. ד"ר טעאדאר נעלדעקע. הגם דער פערשטארבענער איז נישט געווען קיין יוד, איז ער דאך געווען איינער פון די גרעסטע אויטאריטעטען פון דער העבראישער שפראך, ביבלישער און תלמודישער ליטעראטור. ער איז געווען גאהענט בעפריינדעט מיט א רייע בערימטע רבנים און יודישע געלעהר-טע פון פאריגען יאהר-הונדערט. צווישען אנד. מיט'ן „פאטער" פון רעפארם-יודענטום אברהם גייגער (געשטארבען אין 1874). פראפ. נעלדעקע האט גע-שריבען העכער 600 ביכער און מראק-טאטען וועגען די פערשידענסטע טעמעס פון אלטען טעסטאמענט, העבראישע שפראך-פארשונג, תלמוד א. א.

די פאמיליע-געשיכטע פון דער משפחה ווארבורג

אין צוזאמענהאנג מיט'ן 60-יעהריגען געבורטס-טאג פון פרעזידענט פון „דזשאינט"

בערלין, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן 60-יעריגען געבורטסטאג פון פרע-זידענט פון „דזשאינט" ה' פעליקס ווארבורג איז כדאי צו ברענגען פאלגענדע איינצעלהייטען וועגען דער געשיכטע פון די ווארבורג'ס:

די ווארבורג'ס זענען א פערצווייגטע פאמיליע, איהרע מיטגלידער לעבען אין דייטשלאנד, סקאנדינאוויען, ענגלאנד און אין די פעראייניגטע שטאטען. דער מקור פון דער פאמיליע פיהרט קיין באלאגניא און פון דארט קיין ווארבורג (וועסטפאליען). אין 17-יאהרהונדערט האבען מיטגלידער פון דער פאמיליע איינגעוואנדערט קיין אלטאנא. איינער פון די ערשטע ווארבורג'ס, וועלכער האט געוואוינט אין האמבורג איז געוועזען יוסף בן שמעון, וועמענס נאמען עס ווערט אפט דערמאנט אין די האמבור-גער שטאטישע אקטען שוין אין יאהר 1675. יוסף ווארבורג איז געשטאנען איינ-מער דער דענישער שוץ און האט גע-פיהרט גרויסע געשעפטען. זיין זוהן שמואל ווארבורג האט שוין געהערט צו דער פערוואלטונג פון דער האמבורגער יודישער קהלה און האט געה'שמ'ט מיט זיין וויאוילטעטיגקייט. שמואל ווארבורג האט איבערגעלאזט 6 קינדער, וועלכע האבען געשפילט א וויכטיגע ראל אין לעבען פון פערשידענע יודישע קהלות.

איינער פון די זיהן משה ווארבורג איז געווען א זעהר רייכער סוחר און גע-לעהרטער, ער האט געשפענדעט בעדייטענדע סומען פאר זיין יודישער קהלה אין האמבורג און קאפענהאגען. משה ווארבורג'ס זוהן — שמואל האט שטו-דירט אין פראנקפורט און האט געגע-בען דעם אנהויב פון דער פראנקפורטער ליניע פון דער ווארבורג משפחה, וועל-כע האט מיטלווייז געטראגען אויך דעם פאמיליען-נאמען פראנקפורטער. שמואל ווארבורג איז געווען א בעדייטענדער באנקיר, זיין זוהן שלמה האט געגרינ-דעט דאס באנק-הויז ווארבורג אין אל-טאנא, וואס האט עקזיסטירט ביז'ן יאהר 1905, ווען עס איז צוזאמענגעקומען די פעראייניגונג מיט'ן „נארד-דייטשען באנק" אין האמבורג. פון דער ליניע שטאמען אויך די לאנדאנער און די שוועדישע ווארבורג'ס.

דער איצטיגער יובילאר פעליקס ווארבורג איז געבוירען געווארען אין האמ-בורג אין יאהר 1871. אין די פעראיי-ניגטע שטאטען האט ער זיך בעזעצט אין יאהר 1894, וואו ער האט זיך נא-טוראליזירט אין יאהר 1900. דער על-טער ברודער פון פעליקס ווארבורג איז געווען דער בעקאנטער קונסט-היסטאריי-קער פראפעסאר פון האמבורגער אוני-ווערזיטעט אבי ווארבורג, וועלכער איז געשטארבען אין 1929. דער צווייטער ברודער מאקס ווארבורג איז דער שעף פון „האמבורגער באנקהויז" און דער דריטער ברודער — פאול ווארבורג איז איינער פון די שעפער פון מאדערנעם אמעריקאנער פינאנץ-וועזען.

דער פרעזידענט פון דער ווייסרוסישער סאוויעטישער רעפובליק

וועגען דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג.

מאסקווא, (יט"א)

אין צוזאמענהאנג מיט דער עפענונג פון דער „ווייס-רוסישער וואך" אין מאס-קווע האט דער פרעזידענט פון דער ווייס-רוסישער רעפובליק א.ר. טשערוויא-קאוו געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט בעריהרט אויך די לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ווייס-רוסלאנד. די יודען — האט ערקלערט טשערוויאקאוו — האבען מעהר שולען אין סאוויעטען, ווי וועלכע עס איז אנ-דערע מינדערהייט אין סאוויעט-רוס-לאנד. די יודען לערנען זיך אין די אל-געמיינע 7 און 9-יעהריגע שולען און חוץ דעם בעזיצען זיי 141 פיר-יעהריגע שולען. צווישען די 70-דארפישע סאוויע-טען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען בעזיצען יודען 22 און פאלאקען 21 סאָ-וויעטען.

טשערוויאקאוו האט ווייטער בעריכ-טעט וועגען דעם שנעלען טעמפא פון דער לאנדווירטשאפטליכער קאלאניזירונג און אינדוסטריאליזירונג פון די יודען. פאר דער רעוואלוציע האבען פון לאנד-ווירטשאפט און ווייס-רוסלאנד געלעבט 10,751 יודען און איצט איז די צאהל געשטיגען פון 49,226 יודען. באברויסק, האמעל און מאהולעוו, וואו עס איז אויפגעשטעלט געווארען א גרויסע עלעק-טרישע סטאציע, זענען פערוואנדעלט גע-ווארען און וויכטיגע אינדוסטריעלע צענ-טרען מיט א גרעסערער צאהל יודישע ארבייטער, די אלגעמיינע צאהל ארביי-טער אין ווייסרוסלאנד האט זיך אין פערגלייך מיט דער פאר-קריגס-צייט פערפירפאכט.

דער אלפאבעטיזם צווישען יודען איז געפאלען פון 68% אין יאהר 1928 ביז 27% אין יאהר 1931. אגנטער'ן צארישען רעזשים זענען אין ווייסרוס-לאנד בכלל נישט געווען קיין הויכשולען. איצט זענען טעטיג 12 הויכשולען, אין וועלכע עס לערנען זיך 6000 סטודענ-טען, 65 טעכניקומ'ס, 44 פאך-שולען און 22 פאבריק-שולען, וואס צעהלען העכער 20,000 שולער.

לאָדזשער טאַגעבלאַט

דעזעד ראַקטאָר נעמט-אָן פון 6 בזי 7 אין אָווענד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat”, Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

[ד]אָס לעצטע טויער [פ]אַר'ן יודישען עמיגראַנט

די טיר און טויערן פון די אימיגראַציע-לענדער ווערען וואָס אַמאָל פעס-[ט]ער פערמאַכט אויף שלאָס און ריגעל. דער אַמעריקאַנער קאָנגרעס איז פער-[ט]אָרפען מיט פּראָיעקטען צו פערשטאָפּען דאָס לאָך פון דער נאָדעל, וואָס איז [נ]אָך איצט נאָך איבערגעבליבען פאַר'ן עמיגראַנט, אַז קיינער, אפילו די גליקליכע [ק]רובים פון די אַמעריקאַנער בירגער זאָלען אויך נישט קענען אריינקומען. אַר-[ג]ענטינא האָט געשלאָסען די טויערן אויף 6 חדשים, בראַזיליען טוט אויך דאָס [ז]עלבע. און דרום-אַפריקא איז שוין לאַנג אָפּגעשטאַרבען פאַר'ן עמיגראַנט. דאָס ...

[illegible]

... פון ווירטשאַפטליכען קריזיס, אָבער דאָס איז נאָך פיל ווייטער און ווייניגער [ב]שיינבאַר, ווי אַ פלוגצלינג'דיגע און אומסגעריסטע מעג ליכקייט פון פרייער, ברייטער עמיגראַציע פון די דעקלאַסירטע און פעראָרימטע יודישע מאַסען.
— אַ לאַגע אהן אויסזיכטען אויף אַ נאָהענטער בעסערונג.

—פּס.

פּאַרוואָס מאָזלי, דער אַריסטאָקראַטישער ענגלי-שער סאָציאַליסט, איז אַרויסגעטרעטען מיט זיין פּלאַן פון אַ דיקטאַטור אין ענגלאַנד

ווער איז מאָזלי?—וואָס פאַר אַ ראָלע שפּילט ער אין דער לייבאָר-פּאַרטיי?

מיט עטליכע יאָהר צוריק האָבען די צייטונגען אַנגעזאָגט אַ גרויסע סענסאַ-ציע: די ענגלישע אַרבייטער-פּאַרטיי האָט געוואונען דאָס „גרויסע געווינס“: צוויי יונגע רייכע אַריסטאָקראַטען, מאָן און פרוי, זענען צוגעשטאַנען אַלס מיט-גלידער פון דער לייבאָר-פּאַרטיי. סער אָסוואַלד מאָזלי ...

נישט קוקענדיג, וואָס ער איז געווען אין דער פּאַרטיי נישט מעהר, ווי אַ וואָך אָהן אַ יאָהר.

ווי עס פּאַסט זיך פאַר אַזעלכע, וואָס איז גלייך פון געבורט געוואָרען אַ גע-נעראַל, האָט זיך מאָזלי פאַלד אָנגע-שלאָסען אָן די, וועלכע זענען מיט ...

אַ גרויסער רושם אין ענגלאַנד. ער איז קלוג, אַז ענגלאַנד געפינט זיך איצט אין אַ געפאַהר און פאָדערט אויסנאַהמס-מיטלען. אין די רעפאָרמען, וועלכע ער לעגט פאָר, איז נישטאָ קיין איין נייער געדאַנק. די לייבאָר-פּאַרטיי האָט עס שוין אַלעס פריהער געפאָדערט ...

[illegible]

צווי קלאַסען מענשען אין ענגלאַנד — יונגע און אַלטע. די אַלטע גלויבען, אַז זיי קענען ווי עס איז דורכקריכען דורך דעם איצטיגען קריזיס מיט די אַלטע מעטאָדען פון פאַר'ן קריג און קומען צוריק צו די אַלטע צושטאַנדען, און יונגע, וועלכע פערשטעהען, אַז די צייטען נאָך'ן קריג פאָדערען נייע מע-טאָדען. אָט די געדאַנקען זענען ניט פאַר ענגלאַנד ביז איצט האָט זיך אפילו אַזאַ קאָנסערוואַטאָר, ווי ווינסטאָן טשוירטשיל נישט ערלויבט צו געהן אַזוי ווייט. און אמת'ע זענען די מעטאָדען אַבסאָלוט נישט מעהר ניי. זיי זענען פּילשטעפליך גענומען געוואָרען פון דעם פאַשיזם. אויך די פאַשיסטען האָ-בען פערלוירען זייער צוטרוי צו דעמאָ-קראַטיע. אויך זיי פערלאָזען זיך הויפּט-זעכליך אויף געבוירענע פיהרער, און אויך זיי האָבען ענטדעקט אַ נייע כאַ-ציאָלאָגישע טעאָריע, אַז די געזעלשאַפט איז צוטיילט אין צוויי קלאַסען: יונגע און אַלטע, און אַז די האָפנונג ליגט נאָר אין דעם, אַז די יונגע זאָלען פערכאַפּען די מאַכט. אמת, מאָזלי לייגט פּאָרלוי-פּיג פאַר אַ גרופּע פון פינף דיקטאַטאָר'ס בעת מוסאָליני און היטלער גלייבען נאָר אין איינעם ...

ראָלע שטימט אָבער נישט מיט דעם כאַראַקטער פון אַ געבוירענעם גענעראַל, און עס האָט דעריבער נישט גענומען לאַנג, ווי מאָזלי איז אַרויס מיט אַ שפּאָגעל נייעם פּלאַן, ווי צו ראַטעווען ענגלאַנד. אָט דער פּלאַן, וועלכער איז אונטערגעשריבען געוואָרען פון איהם און זעכצעהן אַנדערע, האָט אָנגעמאַכט ...

... באַלד האָט מען בעשלאָסען, אַז זיי מוזען זיין מיטגלידער פון פּאַרלאַמענט, און מען האָט זיי געגעבען רוהיגע קרייזען, ואו זיי זאָלען זיך שטעלען אַלס קאַנדי-דאַטען. מיט איבער אַ יאָהר צוריק, ווען די לייבאָר-פּאַרטיי האָט איבערגענומען די רעגירונג, איז, נאַטירליך, סער אָס-וואַלד מאָזלי געוואָרען אַ מיניסטער, ...

[illegible]

יודישע נייעס

מען צוואַרפט דאָס יוד. געטאָ אין טוניס

פּאַריז, (יט"א) פון טוניס (שטאָט) ווערט מיטגעטיילט, אַז די דאָרטיגע מוניציפּאַליטעט האָט בעשלאָסען אינ-גאַנצען איבערבויען דעם אַלטען יודי-שען קוואַרטאַל, וואָס איז בעקאַנט אַ.נ. „האַראַ“ און איז בעקאַנט מיט זיינע מיטעלאַלטערליכע שוהלען. צוליב די איבערבוי-אַרבייטען וועלען צושטערט ווערען די מויערן פון דעם אַלטען יודי-שען געטאָ אין דער שטאָט.

געמישטע חתונות אין בודאַפּעשט

בודאַפּעסט, (יט"א)
לויט'ן בעריכט פון בודאַפּעסטער סטאַ-טיסטישען אַמט זענען אין משך פון יאָהר 1929 אויף 10,000 חתונות פאַר-געקומען 3700 געמישטע חתונות צווי-שען קאַטאָליקען, לוטעראַנער און יודען. פּ ביי יודען זענען אין משך פון עדם יאָהר געווען 630 פאַלען פון געמישטע חתונות (318 מענער און 312 פרויען). עס איז אינטערעסאַנט, דאָס בעת די צאָהל יו-דישע פרויען, וועלכע שליסען געמישט חתונות, בלייבט אַמעט נישט פערענ-דערט, פאַלט די צאָהל יודישע מענער, וועלכע נעמען קריסטליכע פרויען.

הויכע אויסצייכנונג פון אַ יודישען כעמיקער

לאָנדאָן, (יט"א)
די געזעלשאַפט פאַר כעמישער אינ-דוסטריע האָט ערטיילט אַ מעדאַל דעם יודישען כעמיקער פון מאַנטשעסטער ד"ר דערבערט לעווינשטיין פאַר זיינע ערפינדונגען אויפ'ן געביט פון דער פאַ-ביי אינדוסטריע.
דער דאָזיגער מעדאַל געהערט צו די גרעסטע וויסענשאַפטליכע אויסצייכנו-נגען אויפ'ן געביט פון כעמיע אויף דער וועלט.

—:0:—

אַדאָלף היטלער און בעניטאָ מוסאָליני

דער גרויסער פיהרער פון איטאַליען און דער קליינער מנהיג פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען אין דייטשלאַנד.

אַ דייטשער פערלאַג האָט איצט אַרויס געגעבען עטליכע ווערק וועגען דעם בע-רוהמטען פיהרער פון די נאַציאָנאַל סאָציאַליסטען אַדאָלף היטלער.
דאָס ערשטע ווערק גיט אַ כאַראַקטע-ריסטיק פון היטלער'ן. דער מחבר ווייזט אָן, אַז פיל מענשען פערגלייכען איהם מיט מוסאָליני'ן, אָבער אין דער ווירק-ליכקייט איז היטלער ווייט נישט דאָס, וואָס דער פיהרער פון די איטאַליעני-שע פאַשיסטען. ווען מען בעטראַכט די בילדער און פאָטאָגראַפיעס פון די ביי-

דע מענשען, זעהט מען באַלד דעם קאָ-לאָסאַלען אונטערשייד. מוסאָליני זעהט אויף אַלע זיינע פאָטאָגראַפיעס אויס אומפּאַזאַנט, צי דאָס איז אין דער צייט, ווען מוסאָליני איז געווען אַ צי-געל-טרעגער ביי די בוי-אַרבייטען אין מילאַן, ...

זי איז פשוט נישט אין דער מאָס אַלס מאַרשאַל-שטעקען איז זי צו לאַנג און צו קורץ צו קענען מיט איהר אַ שלאָג טון איבער'ן פּנים. דאָס איז אַ בייטשעל — אַ דילעטאַנט, אַזוי ווי דער גאַנצער פערשוין — אַ פאַיאַץ פון דייטשען בור-גערטום. ...

אין דער וועלט וואָס זיין פּנים זאָל אויס-דרוקען אַזאַ שלאַבערנקייט, נאַכלעסיג-קייט און שוואַכען ווילען, ווי היטלער, אַפילו דאָס „ברוינע העמדעל“, וואָס איז אַ סגולה צו אַ שעהנער פיגור, ליגט אויף היטלער'ן, ווי אַ צוכאַליעטע יאַקע פון אַ נ'אַלטער באָבע. די געזיכטס-צוגען מיט די קורץ-געשוירענע וואָנסעלעך, וואָס זעהען אויס ווי אַ שוואַרצע פליג אונטער דער נאָז, — זענען אַלע ווייך, ווייך, פערוויינערישט און רוהיג. ווער עס גיט נאָר אַ קוק אָן דעם דאָזיגען פער-שוין, וועלכער וויל דינען אַלס משיחנס-געזאַנטער מיסטער פון דער ריינער דיי-טשער ראַסע, מוז אַ ציה טון מיט די פּלייצעס און לאַכען אין די פויסטען אַריין פון דער מיסטער און נאַרישער גאווה. ביי דעם דאָזיגען פיהרער קאָן זיך טרעפען, אַז ווען עס מאַרשירט פערביי פאַר זיין כבוד'ס וועגען בעוואָ-פענטע גרופּען אָנהענגער, זאָל ער האַל-טען די הענד אויפ'ן בויך, ווי אַ מעקלע-רין פון דירות, ווען זי ווייזט איהרע קליענטען די לעדיגע צימערן, וואָס זיי זענען צום דינגען. יעדע בעוועגונג פון דעם דאָזיגען פערשוין רעדט אַרויס די אַנגסט און מורא פון אַ קליין מענשעלע, וואָס איז פלוצלינג עולה לגדולה געוואָרען און ער האָט מורא, אַז דאָס גליק זאָל זיך פון איהם נישט אָפּטון. אַמערגסטען איז אָבער מיט דער שפּין-רוט, וואָס ער האַלט שטענדיג אין האַנט. דאָס איז אַ האַנד-בייטשעל מיט אַ דיקען, זיל-בערנעם קנאָפּ און אַ קורץ אָפּגעגוצט לעדערל. טיילמאָל האַלט ער דאָס ביי-טשעל, ווי אַ מאַרשאַל-שטעקען, דאָס ראָזיגע ביימשעל איז אָבער אַ סימבאָל:

... פּאָסאָר אַלבערט איינשטיין, וועלכער האָט געזאָגט: „היטלער לעבט פון הונ-גערינגען מאָגען פון דייטשען פאָלק“...

אַראַבער האָבען ענט-דעקט אַמעריקא?

קאַיר, (יט"א) דער עגיפּטישער היסטאָריקער אַכמעד זאקי פּאַשא האָט דאָ געהאַלטען אַ רעפעראַט, אין וועל-כען ער האָט ערקלערט, דאָס אַמעריקא איז נישט ענטדעקט געוואָרען דורך קאָ-לומבוס'ן נאָר דורך אַראַבער. זאקי פּאַשאַ האַלט, אַז נאָך היינט לעבען אין מעקסיק און בראַזיליען רעשטלעך פון די אַמאָליגע מחמדאַנישע שבטים. עס ווערט געפּלאַנט אַרויסצושיקען אַ ספּע-ציעלע וויסענשאַפטליכע עקספּעדיציע, כדי אויסצופאָרשען די ריכטיגקייט פון דר דאָזיגער בעהויפּטונג.

—=0§0=—

רעדע פון חיים נחמן ביאַליק

אויף אַ קבלת-פּנים לכבוד איהם אין לאָנדאָן

לאָנדאָן, (יט"א) די טעג איז [ל]כבוד חיים נחמן ביאַליק פאָרגעקומען [א] פייערליכער קבלת-פּנים אין קינגסוויי-[ה]אָל. דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט דער [פּ]רעזעס פון דער עקזעקוטיווע פון דער [ע]נגלישער ציוניסטישער פעדעראַציע [ר]אַבי נאָלדפלום. חיים נחמן ביאַליק [ה]אָט אויף דער אויפנאַהמע געהאַלטען [א] רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט ...

... נעמט, וואָס האָט אָנגעפיהלט מיט פרייד דאָס יודישע האַרץ פון דעם דורכגעהער, וואָס זעהט ווי יודישע אַרבייטער בויען אַ יודיש הויז אין א"י. איהר מעגט דורכגעהן פערביי טויזענדער הייזער, וואָס בויען זיך אין גלות — און עס מאַכט נישט אויף אייך קיין איינדרוק. אָבער אין א"י איז עס אַ שמחה צו זעהן, אַז נאָך אַ פּאָס ערד ווערט בע-...
... בויט לטובת דעם כלל אַלס גאַנצעס.
אַ צווייטע סבה פאַר דער פרייד איז דאָס בעוואוסטזיין, אַז אין א"י איז געזאַמעלט די סטאַבילקייט פון יודישען בעזיץ און פון יודישע אוצרות. עס איז געמאַכט געוואָרען אַ סוף צו אַ פּראָ-צעס, וואָס האָט געדויערט 2000 יאָהר און וואָס איז בעשטאַנען דערין, דאָס ...

יודישע געשאַפענע ווערטען זענען תמיד אריבער צו נישט-יודען. א"י האָט גע-מאַכט דעם דאָזיגען שנוי. דער אויס-דרוק פון יודיש לעבען האָט דאָ בעקו-מען זיין בעשטענדיגקייט. דער יוד אין א"י פיהלט, אַז ער טוט אַ שעפערישע אַרבייט. און יודישע אַרבייט אין א"י הייסט אַליין, וואָס עס מוט דאָ דער שוסטער, דער בוי-אַרבייטער, דער האַנד-ווערקער, דער קינסטלער, דער פּאָעט. אַלע זענען עס בויער פון ציון. עס איז בלויז אַ שאָד, דאָס מאַנכע בעטראַכטען דעם אויפבוי פון א"י אַלס אַ'ענין פון בעשטייערן פאַר א"י-פאָנדען אָדער קויפען אַ שקל. דער אמת'ער ציוניסט איז דער, וואָס לעבט אין א"י און גיט אַוועק אַליין, גיט אַוועק זיך גופא דעם לאַנד.

... די יודען אין חוץ-לאַרץ פיהלען זיך פרעמד. די אוצרות, וואָס יודען שאַפען אין די גלות-לענדער, געהען תמיד אי-בער אין פרעמדע הענד. ... [illegible] ... אָנדערש איז אין ארץ-ישראל. ...

פּראָיעקט פון אַנ'אַליאַנס צווישען איראַק, נעדזשד העדזשאַס און עבר-הירדן

באַגדאַד, (יט"א)
אין פּאַרלאַמענט פון איראַק איז פאָר-געקומען אַ לייַדענשאַפטליכע דיסקוסיע איבער דעם נייעם אָפּמאַך צווישען ענג-לאַנד און איראַק. די אָפּאָזיציע האָט זעהר שאַרף אָנגעגריפען דעם אָפּמאַך, ערקלערענדיג, דאָס דער אָפּמאַך פער-וואַנדעלט די מיליטער-קרעפטען פון איראַק אין אַ בשטאַנדטייל פון דער ענג-לישער אַרמעע.
ענטפערענדיג אויף די קריטיק פון דער אָפּאָזיציע, האָט דער פּרעמיער-מיניסטער פון איראַק נורי פּאַשא צוו. אַנד. ערקלערט, דאָס ער אַרבייט איצט אויס אַ פּראָיעקט פון אַנ'אַראַבישער אַליאַנס, וואָס זאָל אַרומנעמען איראַק, העדזשאַס, נעדזשד און עבר-הירדן.

נייער אָבמאַך וועגען אַריינציהען 500 יודישע יוגענדליכע אין די פאַבריק-שולען

מאָסקווא, (יט"א)
דער „קאָמזעט“ מעלט מיט, דאָס עס איז געשלאָסען געוואָרען אַנ'אָפּמאַך ... דזשאַנקוידזע און דעם אַרבייטס-קאָמי-סאַר טובאָ וועגען אַריינציהען 5000 יודישע יוגענדליכע אין די פאַבריק-...

[illegible]

לאָדז
8. יאַנואַר 1931
זון אויפגאַנג: 7.43
זון אונטערגאַנג: 3.42
דאָנערשטאָג
י"ט
טבת תרצ"א
פ' שמות

טאָג-כראָניק

קויהלען-טאַלאָנען פאַר אַרבייטסלאָזע

פרײַטאָג און שבת וועלן פאַרטיילט ווערן די קויהלען-טאַלאָנען צווישן אַרבייטסלאָזע, וואָס האָבן זיך דערויף רעגיסטרירט. די טאַלאָנען וועלן אַרויסגעגעבן ווערן אין ביוראָ אויף דער גאַס פון 28. שוסטער-פּולק נומער 32.

חיונה-קאַסטן

(ב) די לאָדזער קאָמיסיע אויסצופאָרשען די חיונה-קאָסטן האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין דעצעמבער פ.י. זײַנען די חיונה-קאָסטן אין לאָדז קלענער געוואָרן אויף אַ קנאַפּן פּראָצענט.

פאַר דער „רוה-צייט"
פאָדערן די אַרבייטער בעצאָהלט

היות ווי פיל לאָדזער פאַבריקן האָבן שוין אָנגעהויבן אַרבייטן נאָך אַ 3-וואָכיגער צוואַנגס-הפסקה, האָבן די טעקסטיל-אַרבייטער פאַראיינען בעשלאָסן אונטערצונעמען אַן אַקציע, אַז די אינדוסטריעלער זאָלן בעצאָהלען די אַרבייטער פאַר דער צייט, וואָס זיי זענען געצוואונגען געוואָרן צו „רוהען".
ווענגן דעם וועלן פאָרקומען ספּעציעלע פאַרזאַמלונגען.

טראַגעדיע אויף די באַהן-שינעס
צוליב אַ דאַמען-שיכעל, וואָס האָט זיך אײַנגעקלעמט אין די רעלסען, ראַנגלען זיך מאַן און ווייב מיט'ן טויט

דער באַהן-וועג אויף מושינסקאַ-גאַס אין לאָדז איז נאָך אַלע אומגליקן, וואָס האָבן שוין דאָרט פּאַסירט, ביז הײַנט נאָך נישט אָפּגעצוימט מיט אַ שלאַבאַן. נעכטען האָט אויף דעם אָרט ווידער פּאַסירט אַ דערשיטערנדע טראַגעדיע.

דער 24-יעהריגער וואַצלאַוו אַלטשיק פון בעדנאַרסקאַ-גאַס 20 איז צוזאַמען מיט זײַן פרוי דאָרט אַדורכגעגאַנגען די באַהן-ליניע. בײַ פרוי אַלטשיק האָט זיך אָבער דער אָפּצאַס פון פּאַנטאָפעל פאַרטשעפּעט אין אַ שינע אַזוי, אַז ס'איז דער פרוי שווער געווען אַרויסצורײַסן דעם אָפּצאַס פון דעם שינע-שפּאַלט. דער מאַן איהרער האָט זיך בעמיהט געהן אַרויסצושלעפּן דעם קלעצעל פון שינע-קאַרב. פּלוצלונג איז האַסטיג אָנגעפאָהרען אַ צוג. דער מאַן האָט געגעבן שרײַען צו דער פרוי: „לאָז איבער דעם פּאַנטאָפעל, אויב נישט זענען מיר פאַרלוירען". די יונגע פרוי האָט בעקומען אַ מישונג אין קאָפּ און זי האָט זיך נישט געקענט רוהרען פון אָרט. דער פאַרצווייפעלטער מאַן האָט די פרוי געוואָלט אַוועקשלעפּן אויף די פּלייצעס, יאָר אין דער רגע איז אָנגעלאָפן דער צוג. דער מאַשיניסט האָט צו שפּעט בעמערקט דאָס בעדראָהטע פּאָרל און עס איז געשעהן דאָס שוידערליכע אומגליק.
מאַן און ווייב זענען אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער פון לאָקאָמאָטיוו, וועלכער איז אמת באַלד אָפּגעשטעלט געוואָרן, אָבער ווען ס'איז געלונגען אַפּצורוקן פון אונטער די רעדער בײַדע אומגליקליכע זענען זיי געווען מורא'דיג פאַרוואונדעט. בײַ פרוי אַלטשיק זענען אָפּגעשניטן געוואָרן בײַדע פיס; בײַם מאַן זענען צובראָכן געוואָרן אַ פּאָר ריפּען.
„פּאָגאָטאָוויע" האָט דאָס אומגליקליכע פּאָר-פאָלק אָפּגעפיהרט אין אַ האָפנונגס-לאָזען צושטאַנד אין שפּיטאָל.
אויפ'ן אָרט זענען אָנגעקומען פּאָליצײַ און געריכטס-פאַרשטעהער, וועלכע האָבן אונטערגענומען אַן אויספאָרשונג ווענגן דער גרויליגער טראַגעדיע.

הײַנטיגער ראַוט
לטובת אונבעמיטעלטע יודישע אַקאַדעמיקער

דער ראַוט, וואָס ווערט הײַנט 10 אָוונד אײַנגעאָרדנט אין מאַלינאָווע זאַל דורך די יודישע גימנאַזיעס, האָט אַרויסגערופן גרויס אויפזעהן, הן צוליב דעם, וואָס אין'ם ראַוט נעמען אַנטייל אַלע אַרטיסטישע קרעפטן פון'ם גראַנד-האָטעל-אַנסאַמבל און אַנד., הן אַ דאַנק דעם, וואָס די גאַנצע הכנסה געהט לטובת דער אונבעמיטעלטער שטודירענדער יוגענד. דער ראַוט איז פערבונדען מיט אַ רייהע ערשטקלאַסיגע אַטראַקציעס און ער וועט זיך פערציהען ביז בעגינען.
עס איז כדאי צו בעמערקן, אַז דער הײַנטיגער ראַוט האָט נישט קיין שום געמיינזאַמעס מיט'ן אָוונד, וואָס ווערט אײַנגעאָרדנט דורך די קאָרפּאָראַנטן.

מאַגיסטראַט וויל עקסמיטירן דעם מיליטערישן שפּיטאָל
דער ענין וועט הײַנט בעטראַכט ווערן דורכ'ן מאַגיסטראַט

(§) הײַנט וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון מאַגיסטראַט, וועלכער וועט צווי. אַנד. בעטראַכטן דעם פאָרשלאַג פון לאַווניק אָזדעמבסקי בנוגע די געבײַדעס פון מיליטערישן שפּיטאָל אויף זשעראָמסקי נאָס 115.
אין זײַן צײַט האָט דער „רויטער קרייץ" נישט געהאַט קיין פּלעצער צו בויען שפּיטעלער און ער האָט אויך נישט געהאַט דאָס נויטיגע געלד אײַנצוקויפן פּלעצער. דאַן האָט דער לאָדזער מאַגיסטראַט געגעבן דעם רויטן קרייץ אַ שטח ערד פון 7 מאָרגעס מיט דער בעווארענוש, אַז דער פּלאַץ צוזאַמען מיט די בנינים, וואָס וועלן אויף איהם געשטעלט ווערן, וועלן ביז אַ געוויסען טערמין אַריבער אין רשות פון דער שטאָט. דערויף האָט דער רויטער קרייץ אויפגעבויט עטליכע שפּיטאָל-פּאַווילאָנען. דערנאָך, ווען די מיליטער-מאַכט האָט נישט געהאַט קיין שפּיטעלער, וואו אַהינצוטון איהרע קראַנקע, האָט זי מיט דעם רויטן קרייץ געשלאָסן אַן אָפּמאַך, אַז די שפּיטאָל-געבײַדעס, וואָס געפינען זיך אויף שטעפּינסקאַ באַרדע, ווערן אָפּגעגעבן צו דיספּאָזיציע פון דער מיליטערישער מאַכט מיט דער זעלבינגער בעוואָרענוש, ווי עס האָט בשעתו געמאַכט מיט'ן רויטן קרייץ דער מאַגיסטראַט.
היות דער טערמין, וועלכער איז פאַרגעזעהן אין אָפּמאַך צווישן דער שטאָט און „רויטן קרייץ", איז שוין לאַנג אַוועק — לעגט פאַר לאַווניק אָזדעמבסקי, אַז די שטאָט זאָל איבערנעמען דעם פּלאַץ מיט די בנינים און — ממילא עקסמיטירן דעם מיליטערישן שפּיטאָל.
דער פּראָיעקט ווערט מאָטיווירט דערמיט, אַז די מלוכה בעזיצט גענוג פּלעצער צו בויען שפּיטעלער, בעת דער מאַגיסטראַט געפינט זיך אין אַזאַ מצב, אַז ער מוז צאָהלען דירה-געלד אין פרעמדע בנינים.

שטייז איז געוואָרן פערשטיינערט
ווען ער האָט פעראונגליקט זיין געליבטע און איהר צוגענומען דעם נדן
מורא'דיגער זעלבסטמאָרד פון דער פטרפיהרטער

אין מויער פון מרדכי-גבאי'ס גאָס 11 האָט אויסגעטרונקען סובלימאַט די 22-יעהריגע העלענאַ קאַרן. דורכגעהער, דער זעהענדיג אַ מיידעל קאָרטשען זיך אין יסורים, האָבן אַרויסגערופן פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט די זעלבסטמערדערין אָפּגעפיהרט אין אַ שווערען צושטאַנד אין שפּיטאָל.
די אויספאָרשונג האָט בעוויזען, אַז פרײַלין קאַרן שטאַמט פון ראַדאָמסק. קיין לאָדז פלעגט זי אָפט קומען אין האַנדלס-אַנגעלעגענהייטען. זײַענדיג אין לאָדז האָט זי זיך דאָ בעקענט מיט אַ געוויסען יעקב שטיין פון זגערזש, נאָס און יענער האָט זיך אין איהר „שטאַרק פאַרליבט." אויך דאָס מיידעל איז נישט געבליבן גלײַכגילטיג. שטיין האָט דאָס אויסגענוצט און גע'פועל'ט בײַ איהר, זי זאָל איהם אַוועקגעבן דעם נדן, כדי זיך צו קאָנען אײַנאָרדנען נאָך פאַר דער חתונה. אַז דער חברה-מאַן האָט שוין געהאַט דאָס געלד, איז ער געוואָרן אַן אמת'ער שטיין, בפרט, אַז זי האָט פון איהם אָנגעהויבן צו שוואַנגערן — דאָס אַלץ אַרום און אַרום האָט דאָס מיידעל דערפיהרט צו פאַרצווייפלונג און זעלבסטמאָרד.
ס'שטעלט זיך אַרויס, אַז יעקב שטיין איז נעלם געוואָרן פון לאָדז.

ער איז אַ בעקער, און אַז ס'מאַכט זיך אַ משא-ומתן איז אויך גוט

אין לאָדזער קרייז-געריכט איז געזעסן ווי אַן אָנגעקלאָגטער אַן אָריגינעלער גנב. מען האָט איהם געכאַפּט פאַרטאָגס מיט אַ זאַק וועש און מלבושים אויף די פּלײַצעס און ווינטערבאַרעס און מאָש. אַז מ'האָט איהם געפרעגט, פון וואַנען ער טראָגט דאָס פּעקעל, האָט ער ערקלערט, אַז מ'האָט עס איהם געהייסען אָפּטראָגן. פרעמדער-געלד נעמט ער 50 גראָשען. וואָס עס איז אַזוינס דער ווינטריך, וואָס מ'האָט געפינען בײַ איהם, האָט ער זיך געמאַכט גע'פגר'ט. ער האָט געפינען אַזאַ דרעטעל, איז עס איהם געפעלען געוואָרן. אַז מ'האָט איהם געפרעגט, צי ער האָט זיך נישט פאַרבלאָנדזשעט בײַנאַכט צו אַ געוויסער דינה מילער (די בע'גנב'עטע), האָט ער זיך אויסגערעדט, דערווייל אויגען. ער ווייסט גאָרנישט. ער איז אַ בעקער, זײַן נאָמען איז משה ניומאַן. אַז ס'מאַכט זיך איהם אַ בעקעל, טראָגט ער עס אויבעט אָפּ.
דער תמ'עוואַטער גנב איז פאַר'משפּט געוואָרן אויף אנדערטהאַלבן יאָהר תפיסה.

לא דובים ולא יער...
מיט איהם איז געשעהן אַ טעות און פער'משפּט געוואָרען אויף תפיסה

(§) דעם 6. סעפּטעמבער פ.י. האָט בערטאָלד פּיצע נאַפּיורקאָווסקאַ 77 בעמערקט, ווי אויף עק מלינאַרסקאַ און בזשעזשינער גאַסען האָט אײַנער אויפגעהאַנגען אַ קאָמוניסטישע פאָהן אויף די טעלעפאָן-דראָטן און געהט אַוועק. פּיצע איז נאָכגעיאָגט דעם אומבעקאַנטען און אויף עק מלינאַרסקאַ און לאַגעווניצקאַ איהם איבערגעגעבן אין די הענד פון אַ פּאָליציאַנט.
דער פאַרהאַלטענער, דער 22-יעהריגער חיים אברהם אָקסענבערג, איז נעכטען געזעסן אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק אַלס אָנגעקלאָגטער אין קאָמוניסטישער טעטיגקייט. ער האָט זיך אין דער שולד נישט מודה געווען. ער איז נישט קיין קאָמוניסט, קיין פאָהן האָט ער נישט אויפגעהאָנגען — געווים איז געשעהן אַ מיספערשטענדניש.
אָקסענבערג איז פער'משפּט געוואָרען אויף 1 יאָהר תפיסה און פערלירען אַלע רעכט.

די „געהערטע הערן גנבים"
האָבן איצט אַ וועג חוזר בתשובה צו [...]
די געליטענע חנה פּערעלמאַן פון פּולנאָצנאַ 21 גיט אויף אין „לאָדזער טאָגעבלאַט" איהר שאָדען

אין נעכטיגן „לאָדזער טאָגעבלאַט" האָבן מיר געבראַכט אַ בריף פון גנבים, אין וועלכען זיי שרײַבן, אַז פאַרגאַנגענעם דאָנערשטאָג האָבן זיי אויסגעפיהרט אַ גנבה אויף פּולנאָצנאַ 21. דערוויסענדיג זיך אַז דער געליטענער איז אַן אָרימאַן, פּײַניגט זיי דאָס געוויסען און זיי ווילען די גנבה אָפּגעבן. אין דעם בריף בעטן זיי דעם רעדאַקטאָר, די מעשה צו פאַרעפנטליכען, כדי דער געליטענער זאָל קענען אויפגעבן גענוי וואָס ס'איז גע'גנב'עט געוואָרן, וועלן זיי אַלץ אָפּשיקן מיט דער פּאָסט.
באַלד ווי די ידיעה איז נעכטן געווען פאַרעפנטליכט אין אונזער צײַטונג, האָט זיך אין אונזער רעדאַקציע געמאַלדן די געליטענע, אַ געוויסע חנה פּערעלמאַן פון פּולנאָצנאַ 21, און איבערגעגעבן, אַז פאַרגאַנגענעם דאָנערשטאָג, ווען זי איז אויף אַ קורצע צײַט אַראָפּ אויפ'ן הויף, האָבן אומבעקאַנטע אויפגעעפנט די טיר און צוגענומען דאָס גאַנצע געלד פון איהר טאָכטער, אַן אַרבייטערין, וואָס אַרבייט שווער און [...] ביטער אַלס שפּילערין. 6 שנירלעך פּערל, וואָס זי האָט בעקומען צו [...] צום נדן און אַ געוויסע סומע געלד. דאָס געלד איז שווער אויסגעהאָרעוועט און זי האָט זיך דאָס געזאַמעלט אויף דירה. די מוטער איז אַ צעבראָכענע פון 73 יאָהר און זינט דער גנבה ליגט זי כסדר אין חלשות.
איצט ווילען מיר האָפן, אַז די „[...]הערטע הערען גנבים" וועלען טאַקע מיט זײַן [...] האָבן געשריבען אין בריף: [...] לען וויסען, אַז „אַ גנב האָט [...] דאַרף מיט געפיהל", און וועלען די [...] גליקליכע פּערעלמאַן אָפּשיקען [...] שווער אויסגעהאָרעוועט געלד.
די סומע פון'ם געלד, וואָס איז [...] גנב'עט געוואָרן, ווייסען די גנבים [...] גוט. און טאָמער איז שוין דאָס [...] נישטאָ, זאָלען זיי רחמנות האָבען און [...] כאָטש צוריקשיקען די 6 שנירלעך פּערל.
„הערען גנבים!" איהר קאָנט דערמיט [...] אָפּראַטעווען אַן אומגליקליכע יו[דישע] פאַמיליע.

קאָנצערט-דירעקציע אַלפרעד שטרויך, טעלעפ. 213.84
פילהאַרמאָניע
הײַנט דאָנערשטאָג, ד. 8. יאַנואַר 1931 8.30 אָוו.
איין און איינציגער
וויאָלין-רעציטאַל
פון בראָניסלאַוו
גימפּעל
(פידלער פון וועלט-רוהם)
ביים קלאַוויר: קאַרל גימפּעל
אין פּראָגראַם:
Laio Symfonia Hiszpańska, Tartini chauson, Debussy
— — — falla, Bloch, Paganini i inne. — — —
בילעטן — אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אַ פיפיגער „פערמיטלער"

אין פּוטער-געשעפט פון ה' פּיעטרושקאַ (זשעלאַנאַ 2) האָט זיך מיט אַ פּאָר טעג צוריק געוויזן אײַנער אַ בעקאַנטער און ערקלערט, אַז ער וויל קויפן אַ פּוטער פאַר אַ היבשן בעאַמטן, וועלכער וויל אַליין נישט קומען אין געשעפט אַרײַן. דערפאַר וועט ער, דער געקומענער, נעמען דעם פּוטער, צו ווײַזן דעם בעאַמטן. צומאָרגענס איז דערזעלבער פערשוין געקומען צו פּיעטרושקאַ'ן אָהן פּוטער און ערקלערט, אַז ס'איז איהם געפעלען און ער דאַרף נאָך פּוטערלעך אויף אַ קאָלנער. כדי צוקוקען זיך אויסקלײַבן עפּעס שעהנ'ס, האָט דער פערמיטלער גענומען עטליכע קאָמפּלעטן פעלעכלעך און — איז דערמיט אַוועק. זעהענדיג, אַז דער פערשוין קומט נישט מיט'ן געלד, האָט ה' [...]טרושקאַ פערשטאַנען, אַז ער איז [...] שווינדעלט געוואָרן, און ער האָט גע[...] רען ווענגן דעם דעם אויספאָרש[...] אַמט.

זעלבסטמאָרד
פון אַ פּאָסט-בעאַמטן

אויף קילינסקי-גאַס 144 האָט נעכ[...] פרה אויסגעטרונקען יאָדינע דער פּאָסט-בעאַמטער העגריק קאַלינאָווסקי, [...] כען עס איז נמאס געוואָרן דאָס לעב[ן]. די סבות פון זעלבסטמאָרד זענען [...] בעוואוסט.

די פרוי
(ראָמאַן)
פון א. י. גראָדזענסקי

(48-טע פאָרטזעצונג)

און די אַרמעע האָט זיך ווידער געמוזט שלאָגן קעגן איהר ווילען. דאָס האָבן אויסגענוצט די עקסטרעם-לינקע שטרעמונגען און אָנגעהויבן קעגן דער צייטווייליגער רעגירונג.
— די רעגירונג איז אַ בורזשואַזע! — האָבן זייערע רעדנער געשריגן, — מען מוז אָפּשטעלן די מלחמה אַ נישט איז די רעוואָלוציע פאַרפאַלן. אַוועק מיט דער בורזשואַזער צייטווייליגער רעגירונג!
און אויפ'ן אָרט פון דער צייטווייליגער רעגירונג איז געקומען די קאָאַליציע-רעגירונג.
אָבער אויך די קאָאַליציע-רעגירונג האָט קיין שלום נישט געשלאָסן מיט'ן שונא.
— מיר מוזן אָפּוואַרטן ביז דער גרינדונגס-פאַרזאַמלונג, נאָר זי קען בעשליסען, האָבן די רעדנערס פון דער קאָאַליציע-רעגירונג געפּרובט איבערצייגן די שלום-דורשטיגע מאַסן און די מלחמה-געגנערישע אַרמעע.
וואָלט כאָטש געווען נצחונות אויפ'ן פראָנט, האָט אָבער דער רעוואָלוציאָנערער מיליטער אויך קיין מזל נישט געהאַט. די דײַטשן זענען פּסדר געגאַנגען פאַרויס, האָבן אַרויסגעטריבן דעם רעוואָלוציאָנערן חייל פון גאַליציען, האָבן פאַרנומען ריגע און האָבן זיך געריכט ווײַטער.
אויף אוקראַאינע האָט זיך דערווײַל געבילדעט אַ דירעקטאָריום, אַן אוקראַאינישע „ראַדע", אַ זעלבסטשטענדיגע רעגירונג מיט ווינישענקאָ און פּעטליורען בראָש. מיט בעזונדערע מיניסטעריומס פאַר די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.
דער אוקראַאינישער יודענטום האָט בעקומען אַ יודישען מיניסטעריום בראָש מיט אַ יודישען מיניסטער דעם ד"ר זילבערפאַרב.
עס איז געווען אַ גליקליכע צייט.
די יודישע בעפעלקערונג האָט דערגרייכט נאָכמער, ווי זי האָט דערוואַרט. אַן אייגענעם מיניסטעריום!
און פונעם פון דער רעוואָלוציע האָט זיך אויך געלײַטערט רויזעל'ס אַנשויאונג. עס האָט זיך ביסלעכווייז אײַנגעקריצט אַ סאָציאַליזירטער אַן אײַנגענער זעלבסטשטענדיגער בעוואוסטזײַן, אַז די אַלטע אָרדנונג איז געווען אַ שלעכטע, נישט קיין יושר'דיגע אין אַלע אופנים. זי האָט דער בער בעטראַכט די רעוואָלוציע, ווי די היסטאָרישע נויטווענדיגקייט, ווי אַ פּועל יוצא פון הונדערטער יאָהרען אונטערדריקונג. אָבער פאַר איהר איז נאָך אַלץ נישט געווען קלאָר אײַן זאַך:
— פאַר וואָס ווערט נאָך פאָרגעזעצט די מלחמה?
די איצטיגע רעגירונג אויך די מיניסטערן, האָבן איהר דאָך קיין תשובה נישט געוואוסט אויף דער פראַגע. זי איז אײַנגעוואָרטעלט געבליבן, אַז נישט אַלץ איז נאָך אין אָרדנונג, מיט דער רעוואָלוציע, אַז עפּעס וואָס דאַרף נאָך פאָרקומען...
און שטאָטישע אַרבייטער-, סאָלדאַטן-ראַט האָט זיך אײַנגעבויט, גענומען אויסטיילן אַ בעלשעוויסטישע גרופּע וועלכע האָט פון טאָג צו טאָג גענומען אַרויסטרעטן אַלץ אָפטער מיט אַלץ מעהר שאַרפע רעדעס קעגן דער קאָאַליציע-רעגירונג, אָנרופענדיג איהר אַלס אַ קאָנטר-רעוואָלוציאָנערע. די ווירקונג פון די בעלשעוויסטישע רעדנערים איז געוואָרן שטאַרקער, דערהויפּט אויף די מאַסן-מיטינגען. וואו זיי פלעגן רופן אָפּן צו אַן אויפשטאַנד קעגן דער קאָאַליציע-רעגירונג און צו בילדן אַ רעגירונג פון אַרבייטער, פּויערים און סאָלדאַטן.
— די גאַנצע מאַכט די ראַטן!.. —
האָבן זיי געפאָדערט. — נאָר די ראַטען, וועלען אויך געבן דאָס לאַנד די ווינטשען שלום.
זיי, די בעלשעוויסטישע אַרבייטער-ראַטן זענען געוועהן טעמפּעראַמענטפולע און חיצ'יב האָבען זיי גוט געקענט די פּסיכאָלאָגיע פון די מאַסן און האָבען זיי געוואוסט מיט וואָס צו נעהמען. זיי האָבען געוואוסט, אַז די מאַסען ווילען אײַנס: אַ סוף צו דער מלחמה און אויף דעם האָבען זיי געבויט. זייער דעמאַגאָגיע איז געוואַקסען [illegible] ווי האָבען געגלויבט [illegible] די אַרגומענטן פון די באַלשעוויקעס.
— גלויבט זיי נישט, — האָבען זיי גע'טענה'ט צו די מאַסען, מיט וועמען רופען זיי אײַך שליסען אַ שלום? מיט לודענדאָרפען? מיט הינדענבורגען? זיי וועלען דאָך אונז דערשטיקען... גלויבט זיי נישט!
פון פּעטראָגראַד זענען דערהאַלטען געוואָרען עפּעס בעאונרוהיגענדע ידיעות ווענען בעוואָפנטע באָלשעוויסטישע אַרויסטרעטונגען, וועלכע גרייטען זיך אויף די גאַסען פון דער הויפּט-שטאָט. נאָר אַנשטאָט אַ באָלשעוויסטישע אַרויסטרעטונג האָט זיך בעקומען אַ ידיעה וועגען אַ קאָרנילאָוו-אויפשטאַנד. דער ראָזישער גענעראַל האָט אָפּגענומען פון פראָנט גאַנצע פּולקען און מיט זיי מאַרשירט אויף פּעטראָגראַד צו אַרעסטירן די קאָאַליציע-רעגירונג און צו דערקלערען אַ דיקטאַטור. באַלד דערויף איז ווידער אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז מען האָט קאָרנילאָוו'ן צו פּעטראָגראַד נישט צוגעלאָזען, און ער האָט זיך אומגעקעהרט צוריק.
און ווידער איז די דאָזיגע געשעהעניש פרייט אַרומגערעדט געוואָרען אויף די מיטינגען און זיצונגען פון אַרבייטער-ראַט. דעסמאָל האָבען שוין די מענשעוויקעס גענומען די אויבערהאַנט:
— אַהאַ! איהר זעהט שוין צו וואָס פאַר אַ קאַטאַסטראָפע עס האָבען געפיהרט די באָלשעוויקעס מיט זייער אַגיטאַציע.
רויזעל פלעגט קומען פון די אַלע מיטינגען און פאַרזאַמלונגען אַ צורודערטע, מיט אַ ים בראָשורען און פלוג-בלעטלעך. וואָס מען פלעגט דאָרט טיילען. זי פלעגט זיך דערנאָך צוכאַפּען צו זיי און שלינגען ווי אַ דורשטיגע ביז שפּעט אין דער נאַכט, טראַכטענדיג, אַן וועלכער פּאַרטיי זי זאָל זיך אָנשליסען.
אַן אָנגעכמורעטער און אָנגעברוגזטער פלעגט איהר דער מאַן רופען:
— וואָס לײַענסטו דאָרטען אַזוי שפּעט ראָזאַ, אַלץ די סאָציאַליסטישע בלעטלעך?
די גלײַכגילטיגקייט פון רויזלען צום מאַן האָט זיך ביסלעכווייז גענומען פאַרוואַנדלען אין אַן אַנטיפּאַטיע.
— זי האָט נישט געדאַרפט אײַלען זיך צו חתונה האָבען, — האָט זי געטראַכט, — איך האָב מיט מײַן מאַן נישט צוגעטראָפען.
און זי האָט זיך געוואונדערט אויף זיך אַליין, ווי קומט עס, וואָס זי, אַזאַ שעהנינקע, אויף וועמען ס'האָבען זיך נעהאַנגען אַזוי פיל יונגעלײַט, האָט פּלוצלונג גענומען און חתונה געהאַט גאָר מיט אַ ווילד-פרעמדען?
— איך האָב געמיינט, אַז דאָס איז מײַן בעשערטער, אַז ער וועט מיר ברענגען גליק, — האָט זי געפרובט זיך אַליין צו פאַרענטפערען.
— אָבער איהם ליגט דאָך קיין זאַך נישט אין זינען, ווי זײַן גאָרטען און זײַן גאָרטען, — האָט זי ווײַטער טראַכט, — אַ מענש זאָל נישט לעבען אויך מיט אַ געזעלשאַפטליכען לעבען, אַט קומען פאַר אַזעלכע גראַנדיעזע שעהנישען און גאָרנישט... ער איז זייער גאָר גלײַכגילטיג... פונקט זי אַלץ וואָלט געשעהן נישט פאַר זײַן אויגען.
אין טיר האָט זיך בעוויזען דער מאַ[ן]
— נו, ראָזאַ, גענוג שוין. קום שלאָ[פן]. עס איז דאָך שפּעט.
רויזעל האָט געוואוסט, אַז דאָס [...] ער איהר נישט אַזוי שלאָפן, ווי בעפרידיגען זײַן לײַדענשאַפט געזעצ[...] אַלס מאַן.
זי האָט זיך אָפּגערופן:
— נאָך אַ ווײַלע.
— נײַן, קום שוין!..
דער מאַן איז צוריק אַוועק אין שלאָ[...] צימער און זיך דאָרטען געלייגט. [...] האָט געטראַכט, אַז מ'דאַרף זי, זײַן ווײַ[ב] נעמען פעסטער אין די הענט אַרײַן, [...] נישט זײַן אַזוי נאָכגעבנדיג, ער איז ד[...] עפּעס דער מאַן.
באַלד איז אין פינצטערען שלאָפצי[...] מער אַרײַן רויזעל און זיך גענומען אויסטאָן.
ער האָט געהערט, ווי רויזעל טוט [...] אויס און האָט זיך אַ רוק געטאָן [...] בעט אָבער אָנשטאָט צו לייגן זיך [...] איהם אין בעט האָט ער געהערט, [...] זײַן ווײַב האָט זיך געלייגט אין דע[ר] אַנטקעגנאיבערדיגער בעט.
(המשך קומט).

10 יאהר טעטיגקייט פון „קרן-היסוד"

די נעכטיגע אקאדעמיע לכבוד דעם יובילעאום פון „קרן-היסוד" מיט'ן אנטייל פון דיכטער ליב יפה אין „פילהארמאניע"

די נעכטיגע ארץ-ישראל-אקאדעמיע לכבוד דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון „קרן-היסוד" האט צוגעצויגען א זעהר גרויסען עולם יודען, וואס זענען געקומען הערען פון דיכטער ליב יפה א לעבעדיגען גרוס פון ארץ-ישראל. דער זאל און די גאלעריע זענען געווען איבערפילט. די ערעפנונגס-רעדע האט געהאלטען הע"פ. ד"ר ראזענבלאט און דערנאך זענען געקומען די בעגריסונגען.

ה' ליזמאן האט בעגריסט אין נאמען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, פון מזרחי האט בעגריסט ה' אסט, פון התאחדות — ד"ר בערלאס (העפראיש) און ל. לעווין פון די רעכטע פועלי-ציון. עס ווערט אויך איבערגעגעבען א מעלדונג, אז די שולע „אהל יעקב" האט איינגעשריבען דעם 10-יעהריגען יובל פון קרן-היסוד אין ספר הזהב.

אויף דער טריבונע בעווייזט זיך דאן דער דיכטער ליב יפה. דער גאנצער עולם בעגריסט איהם מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען.

— אין אן'אינהאלטסרייכע שעהנע רעדע, וואס איז ערטערווייז געווען געהאלטען אין א טאן פון העכסטען עקסטאז, האט דער דיכטער געשילדערט די טראגישע אויגוסט-טעג פון יאהר 1929 אין ארץ-ישראל, און די שפעטערדיגע פאליטישע גאבוואנהען: דער שוי-בעריכט, סימפסאנ'ס בעריכט און דאס „ווייסבוך" פון לארד פאספילד.

ווען מיר זענען געזעסען — זאגט דער דיכטער — אין יענע שרעקליכע נעכט אין ירושלים און געהערט דעם אפקלאנג פון ביקסען-שאסען אין די געהיימניס-פולע געסלעך פון ירושלים, האבען מיר זיך נישט אזוי ווייט געשראקען פאר אונז דא אין ארץ-ישראל, נאר וואס עס וועט דערצו זאגען דאס יודישע פאלק פון די גלות-לענדער, צי וועט עס נישט אמאל ענטמוטיגט ווערען און שרעקען. אז מיר ציוניסטען האבען פערצייכענט די יודישע יוגענד, אבער באלד איז געקומען דער ענטפער: א כוואליע פון פראטעסטען געגען ענגלאנד און דער גאנצער יודישער וועלט. דער יודישער פראטעסט האט זיך אויך שטארק געלאזט הערען, ווען עס איז פערעפענטליכט געווארען די פאספילד-גזירה, א פערשטעלען די יודישע איינוואנדערונג. און די וועלט — זאגט דער רעדנער — האט זיך צו אונזערע פראטעסטען צוגעהערט. אבער גיט דערויף, וואס די וועלט איז איצט אזוי גוט געשטימט צו אונז, נאר צוליב דעם גרויסען וואונדער-ווערק, וואס מיר האבען אין משך פון די 10 יאהר געשאפען אין ארץ-ישראל. דער גרעסטער עקשן זעהט פאקטען. אבער ווען די געשעהענע פאקטען אין ארץ-ישראל וואלטען געווען צוויפאך און דרייפאך, ווי איצט, וואלטען מיר געווען זיכער אינ'ם זיג פון אונזער זאך. ווען דער קרן-היסוד איז געגרינדעט געווארען, האט מען אויסגערעכענט, אז אין משך פון 5 יאהר וועט געשאפען ווערען א פאנד פון 25 מיליאן פונט. פון דער דאזיגער סומע האט זיך אבער אויסגעלאזט מעהר נישט, ווי 4 מיליאן פונט. א דאס איז געווען אין אנהייב, ווען דאס וועלט-יודענטום האט איבערגעלעבט א צייט פון עקאנאמישען ווייטאג.

איך דערמאהן זיך — זאגט דער רעדנער — א געשפרעך מיט דעם רעדאקטאר פון דער סאציאליסטישער „צוקונפט" אין ניו-יארק. בעת די פראטעסטען געגען ענגלאנד האט ער מיר געזאגט א פאר ביטערע אבער אמת'ע ווערטער. איהר בעקלאגט זיך — האט ער געזאגט — אויף ענגלאנד, זי טוט נישט מעהר גאר גיט ארויס דעקלאראציעס. אבער, זאגט מיר, איך בעט אייך, וואס טוט דאס יודישע פאלק?

דאס זענען געווען ביטערע און ריכטיגע ווערטער. דאס יודישע פאלק ווייס צו פראטעסטירען געגען ענגלאנד, געגען לארד פאספילד, מען האקט אויס שויבען אין די ענגלישע אמבאסאדעס, פאראזאס-זישע — שרייט אויס דער רעדנער מיט פאטאס — געהט איהר נישט איצט אויסהאקען די שויבען פון יענעם טייל ציוניסטען, וואס האט פערראטען, שענדליך פערראטען די יודישע זאך, און געפרעוגט מיט זייער קאלטקייט און פער גלייכגילטיגקייט צו דעם יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל צו אזא מדרגה, אז די 1500 סערטיפיקאטען, וואס מיר האבען ארויסבעקומען פאר חלוצים, קאנען נישט אויסגענוצט ווערען. איז דען נישט דער דאזיגער הימעל-שרייענדער פאקט א שטארקערער פראטעסט און פנים אין זייער גאנצער בעוועגונג, דעם גאנצען יודישען פאלק? — די וועלט וועט דאך איצט זאגען: וואס שרייען זיי, די יודען אויף ענגלאנד, אז דאס, וואס מען גיט זיי שוין יא, זענען זיי אויך נישט בכח אויסצונוצען.

דער רעדנער שטעלט זיך דאן גענוי אפ אויף דער טעטיגקייט פון קרן היסוד אין משך פון די 10 יאהר. ער ברענגט ציפערען און צאהלען, וואס ווייזען אז אויף דעם דאזיגען טעריטאריום, וואס דער יודישער ישוב האט פערנומען אינטער דער צייט. דער רעדנער רעדט מיט בעגייסטערונג וועגען די פוילישע עולים; די פוילישע יודען האבען אויפגעבויט תל אביב. די קאלאניעס בני ברק, מגדיאל און נחלת יעקב זענען מוסטערהאפטע לאנדווירטשאפטליכע ישובים.

דער קרן-היסוד — זאגט ווייטער דער רעדנער — האט זעהר פיל געלייסטעט פאר'ן אויפבוי-ווערק פון יודישען ארץ-ישראל, אבער נישט אזויפיל, אז עס זאל קאנען דינען אלס מעלדונג געוועהר אפצושלאגען אלע אטאקעס געגען אונז. און דאס מוז איצט געטאן ווערען טראץ דער שווערער ווירטשאפטליכער נויט, טראץ דעם ביטערען קריזיס, וואס עס לעבט איצט איבער דער יוד אין פוילען און דאס גאנצע וועלט-יודענטום.

די רעדע איז די גאנצע צייט אויסגעהערט געווארען מיט א געוואלטיגען אינטערעס, און ווען דער רעדנער האט געענדיגט, האט דער זאל געדונערט פון אפלאדיסמענטען.

נאך דער רעדע האט דער ארקעסטער פון „בר כוכבא" געשפילט „התזכר" און די „התקוה", וואס די פובליקום האבען אויסגעהערט שטעהענדיגערהייט.

ווען דער דיכטער ליב יפה איז ארויס אין קליינעם צימערל ביי דער טריבינע, איז ער ארומגערינגעלט געווארען פון א מחנה בעגייסטערטע יוגנטלעך, וועלכע האבען איהם ארייגעגענומען אין א קרייזעל און געטאנצט אנ'ארץ-ישראל-רינגען הורא הורא.

גע'גט'ע פרוי ברענט אויס מיט וויטריאל די אויגען פון איהר קאנקורענטין

שרעקליכע פאסירונג אויף בזשעזשינער גאס

(§) באלוט און אלט-שטאט האבען נעכטען ווידער געהאט א שוידערליכע געשעהעניש אויפ'ן ראמאנטישען באדען.

דער שעכט-הויז-ארבייטער הענוך קארמעל האט מיט 10 יאהר צוריק חתונה געהאט און צוזאמען מיט זיין פרוי רחל האט ער געוואוינט ביי זיינע עלטערן אויף קרוטקא-גאס 16.

אין אנהויב איז דאס צוזאמענלעבען צווישען מאן און ווייב געווען גאנץ נישקשה'דיג. דערווייל האט די פאמיליע אחון עין-הרע זיך געמעהרט. עס זענען צוגעקומען 4 קינדערלעך. אבער דער שלום-בית איז גראד דאן צושטערט געווארען, און שטענדיג זענען ענטשטאנען אפטע קריגערייען. מיט 2 יאהר צוריק האט קארמעל זיך גע'גט מיט זיין פרוי און באלד נאכ'ן פטר'ן דאס ערשטע ווייב האט ער חתונה געהאט מיט דער 29-יעהריגער פרייליין פאולא פליישהאקער, מיט וועלכער ער איז ארויסגעפאהרען קיין קראקא. קארמעל'ס ערשטע ווייב איז נאכ'ן גט ווייטער געבליבען וואוינען ביים גע"ו. מאנ'ס טאטע-מאמע, וועלכע האבען שטארק געהאלטען פאר דער שנור.

צוריקקומענדיג קיין לאדז נאך דער חתונה-רייזע, האט קארמעל געדינגען פאר זיין צווייטער פרוי א דירה ביי א געוויסען ארענבוך אויף בזשעזשינער 52 און אליין האט ער געוואוינט ביי זיינע עלטערן, ביי וועלכע ער פלעגט שלאפען. עסען מיטאגען און נאכט-עסענס פלעגט ער ביי זיין פרוי אויף בזשעזשינער 52. זייענדיג אויג אויף אויג מיט איהר געוועזענעם מאן, האט די ערשטע פרוי רחל צוגערעדט הענוך קארמעל'ן, ער זאל זיך גט'ן מיט זיין צווייט ווייב און צו איהר צוריקקומען.

קארמעל האט דערפון נישט געוואלט הערען. צוליב דעם די גע'גט'ע פרוי בעשלאסען זיך נוקם צו זיין אין איהר ריוואלין. צו דעם צוועק איז זי אנגעמעלט נאכגעגאנגען פון-מורים איהר געוועזענעם מאן, ווען ער איז געגאנגען מיטאג-עסען און אזוי ארום פעסטגעשטעלט, וואו זיין צווייט ווייב וואוינט.

נאך אין זעלבען טאג איז רחל קארמעל אוועק צו איהר קאנקורענטין און איהר צוגערעדט, זי זאל גט'ן איהר מאן. ווען די צווייטע פרוי האט נישט אנגענומען דעם פארשלאג, האט רחל קארמעל אויסגערופען:

— ווייסט זעהן: אויב די ווילסט גוטווילג נישט וועקען פערלאזען מיין מאן, וועל איך דיר אויסברענגען די אויגען מיט וויטריאל, ערשט דאן וועט דיין מאן ווידער ווערען מיינער!"

נעכטען נאכמיטאג האט רחל קארמעל איהר דראהונג אויסגעפיהרט. זי איז אוועק צו דער ריוואלין געווארט, ביז זי וועט ארויסקומען פאר דער טיר און כהרף עין זי אפגעגאסען מיט וויטריאל. די פרוי האט געמאכט א געוואלד און איז אנידערגעפאלען אין שרעקליכע יסורים.

עס איז געווארען א צוזאמענגעלויף.

פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט ביי דער פרוי אנ'אויסגעברענט אויג און אנ'אפגעבריהט האלב פנים.

אין א געפעהרליכען צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

די נוקם-וגוטר'נטע רחל קארמעל איז נעלם געווארען. פאליציי זוכט זי.

אונטער אנ'אויטא

(§) דער סטרוזש פון נאווראט 3, ריינגענדיג נעכטען די גאס, איז איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא.

ראדיא פראגראם

דאנערשטאג 8 יאנואר.

לאדז (233,8) 11.58 שעה-צייכן 12.0 גראמאפאן-מוזיק, 12.35 שול-קאנצערט פון דער ווארשאווער פילהארמאניע, 3.55 קאמוניקאט פון דער ליגע פאר לופט און געגען גאז פערטיידיגונג פון ווארשע 3.50 פארטראג „פסיכאלאגיע פון רעוואלוציע אין בעלעטריזם" (טר. פון ווילנא), 4.15 גראמאפאן-מוזיק פון ווארשע, 5.15 פארטראג פון קראקע, 5.45 סאליסטען קאנצערט פון ווארשע, 6.45 פערשידענעס 7.10 פארטראג ארגאניזירט דורכן לאדזער קאמיטעט געגען שווינדזוכט קאמף, 7.30 גראמאפאן-מוזיק, 7.35 ראדיא פרעסע זשורנאל פון ווארשע, 7.50 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, אין פארלעזען פון פראגראם אויפ'ן נעכסטען טאג, (טר. פון ווארשע), — 8 פעליעטאן א. נ. „העלדישע פרויען" (טר. פון ווארשע), 8.15 ראדיא-טעכנישער שמועס (טר. פון ווארשע), 8.30 אינטערנאציאנאלער קאנצערט פון האמבורג — אויסגעפיהרט פון פילהארמאנישען ארקעסטער און סידעל-סאליסט אין פראגראם שאפונגען פון בראהמס'ן 10.15 „פ.א.ט.", וועטער, פאליציי און ספארט קאמוניקאטען 10.25 אריען אויסגעפיהרט דורך פרוי סטעפאניא ניעמיר (טר. פון ווארשע), — 11 טאנץ-מוזיק פון ווארשע.

—0§0—

זאל פון פילהארמאניע
20 נארוטאוויטשא 20

זונטאג, דעם 11-טען יאנואר 8.30 אווענט
צווייטער גרויסער קאנצערט

חיה'לע גראבער

געוו. שוישפילערין פון „הבימה"

אין ליעד און דראמע

קינדער-לידער / פאלקס-בילדער / גאסען- און גנבים-לידער

חסידישע נגונים

ביים קלאוויר: איגנאצי ראזענבאום.

בילעטען צו בעקומען אין זאל פון פילהארמאניע.

א יוגענדליכע פער'משפט פאר קאמוניזם

(§) אין בעלטשעטאווע איז פערהאלטען געווארען די 18-יעהריגע גיטעל קאלמאנאוויטש (צונעל-גאס 46), וועלכע איז געווען פערדעכטיג אין פערשפרייטען קאמוניסטישע פלוג-בלעטלעך. בעת דער רעוויזיע אין איהר היים האט מען קיין פערדעכטיגע מאטעריאלען נישט געפינען. נעכטען איז קאלמאנאוויטש געזעסען אין געריכט אלס אנגעקלאגטע. זי האט זיך נישט מודה געווען אין צוגעהעריגקייט צו דער קאמוניסטישער ארגאניזאציע. קאמוניסטישע בלעטלעך האט אן'אונבעקאנטער זי געצוואונגען איבערצוטראגען אויף לאגעווניצקא גאס 33. מיט האבענדיג פאר שלאגען, האט זי דעם אויפטראג ערפילט. זי איז פער'משפט געווארען אויף 1 יאהר פעסטונג.

באנדיט בעקומט שגעון-אטאק אין געריכט נאכ'ן אורטייל

(§) דער באנדיט סטאניסלאוו יודא איז א לאנגע צייט געזוכט געווארען פאר א רייהע רויבערייען אין לאדזער געגענד. ענדליך איז ער געכאפט געווארען און פעטריקאוו און נעכטען איז ער דארט פער'משפט געווארען אויף 7 יאהר שווערע תפיסה. ביים ליינען דעם אורטייל האט דער פערברעכער בעקומען א שגעון אטאק. געשטורעמט און קווייטשען האט מען איהם אפגעפיהרט אין תפיסה.

פאר פערשפרייטען פאלשע 1 זל. מטבעות און האלבע זלאטי'ס

א גרופע ווייבער אויף דער בעשולדיגונגס-באנק

(§) דער פאליציאנט אנטאני דאבראס האט סוף נאוועמבער פעסטגעשטעלט ביי דער פוטער-הענדלערין מיכאלינא קאראלאק און ביים הענדלער וואשטשיק מארגאווסקי פאלשע 1-זלאטי-מטבעות און 50-גראשען-שטיקער. די קאראלאק האט געהאט ביי זיך 16 זלאטע-מטבעות און 3 האלבע-זלאטים. ווען קאראלאק איז געבראכט געווארען אין קאמיסאריאט ארעין האט זי ערקלערט, אז דאס געלד האט זי בעקומען פון א פרוי, וועלכע האט ביי איהר געקויפט פוטער און קעז. דערביי האט די פוטערע געשילדערט, ווי די אונבעקאנטע פרוי זעהט אויס. מארגאווסקי האט נישט געוואוסט, פון וועמען עס נעמט זיך צו איהם דאס פאלשע געלד. געהיים-אגענטען האבען לויט די קאראלאק'ס שילדערונג פערהאפטעט די 31-יעהריגע אנטאנינא שווארעצקא פון פראנצישקאנער 67 אין לאדז. בעת א רעוויזיע זענען ביי איהר געפינען געווארען אייניגע פאלשע 1-זלאטי-מטבעות.

די ווייטערדיגע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די פוטערע קאראלאק האט אויפ'ן באלוטער מארק איינגעקויפט צוזאמען מיט א געוויסער ראזאליא סמוגאלסקא און סטאניסלאווא קאפאטשינסקא מיללאווארג און דערפאר בעצאהלט מיט פאלש געלד. דער קעז און פוטער איז געקויפט געווארען ביי מארגאווסקי'ן און ביי א געוויסע מאסלובאווא. א רעוויזיע אין שווארעצקא'ס וואוינונג האט בעוויזען, אז זי האט געהאט פערבאלמען און אש-דערהעל פון אויזען א מעטאל פאלשע 1-זלאטי-מטבעות. ביי די סמוגעלסקא זענען געפונען געווארען 2 זלאטים, ביי די קאפטשין דאס זעלבע.

נעכטען זענען די אלע פרויען געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק. זיי האבען זיך אין דער שולד פון פערשפרייטען פאלש געלד נישט מודה געווען און זיי זענען אנערקענט געווארען פאר אונשולדיג. בלויז שווארעצקא איז פער'משפט געווארען אויף 5 חדשים תפיסה.

פערזאמלונגען טארען נישט שטערן די רוה פון לאקאטארען

(ב) די לאקאטארען פון גדאנסקא 40 האבען זיך בעקלאגט פאר דער פאליציי, אז צוליב די פערזאמלונגען, וואס קומען פאר אין פעראיין אין יענעם הויז, האבען זיי נישט קיין רוה. אזא אנקלאגע האט אויך דערלאנגט דער ווירט און פערזאמלונגען אין יענעם הויז וועלען שוין מעהר נישט פארקומען.

טראמוויי ווארפט אום א וואגען האלץ און צוקוועטשט א מענש

(§) אויף 6. שערפיען גאס איז געפאהרען א וואגען האלץ פאר לאזער ראזענצווייג פון גדאנסקא 95. ווען דער וואגען איז שוין געווען אויף גדאנסקא 95, איז אנגעפאהרען א טראמוויי און איז ארויפגעפאהרען אויפ'ן וואגען מיט האלץ וועלכער איז פון איינשטימונגען קלאפ אומגעפאלען און צוקוועטשט דעם פוהרמאן, יאן דאמבראווסקא, אונטער דער משא פון 1500 קילא.

ביי דאמבראווסקא'ן זענען צובראכען געווארען א פאר ריפען.

טעאטער און קונסט

היינט שפילט בראניסלאוו גימפעל

היינט דאנערשטאג 8.30 אווענד ערווארט דאס מוזיקאלישע לאדז א גרויסע קינסטלערישע געשעהעניש — עס טרעט אויף מיט איין-איינציגען קאנצערט דער וועלט-בעריהמטער יודישער געניאלער יונגער פידלער בראניסלאוו גימפעל, וועלכער האט לעצטענס געהאט אין אויסלאנד זעהר גרויסע טריומפען, דאס פובליקום, ווי אויך די קריטיק האבען דעם יודישען קינסטלער זעהר ענטוזיאזטיש אויסגענומען.

דער פראגראם פון היינטיגען קאנצערט בעשטעהט פון לאלא'ס שפאנישע סימפאניע, מארטיני, הארטען, ווי אויך די שאפונגען פון דעביוסי, פאללא, בלאך, פאגאניני און פון נאך אנדערע גרויסע קאמפאזיטארען.

אקאמפאנירען דעם בעריהמטען יודישען קינסטלער וועט זיין ברודער דער בעריהמטער פיאניסט — ה' קארל גימפעל.

2-טער קאנצערט פון חיה'לע גראבער

דער צווייטער קאנצערט פון חיה'לע גראבער, וואס קומט פאר זונטאג דעם 11. יאנואר אין „פילהארמאניע", האט ארויסגערופען אנ'אונגעהויערען אינטערעס ביי אלע ליבהאבער פון שעהנער קונסט. ס'איז נישט קיין וואונדער, ווייל דער עולם, וועלכער האט בייגעוואוינט דעם ערשטען קאנצערט פון דער דאזיגער גרויסער און אריגינעלער קינסטלערין, איז געווען ענטציקט פון איהרע פראדוקציעס.

ציוניסטישע גרופירונגען, ארגאניזאציעס און עסקנים!

אנהויבענדיג פון היינט טרעט אריין אין קראפט די ליקווידאציע פון דער שקל-אקציע פאר דעם יאהר תרצ"א.

אלע ארגאניזאציעס און עסקנים ווערען אויפגעפאדערט צו ברענגען אין ביורא פון שקל-קאמיטעט צעגעלניאנא 4 די טאלאנען פון די פערקויפטע שקלים, צוזאמען מיט דעם געלד פאר די שקלים.

פון „מרכז עברי"

היינט 8 אווענד קומט פאר אין „רעכאוושען פאלקס-אוניווערזיטעט ביים „מרכז עברי" א רעפעראט א.ר.ט. „דאס פערברעכען און די שטראף און דער וועלט-ליטעראטור".

פאלקס-גארטענס און שול-גארטענס

צום פריהלינג וועט דער לאדזער מאגיסטראט אפגעבען פאר'ן עפענטליכען געברויך א גארטען פאר דער בעפעלקערונג פון ראדאגאשטש. אזא פאלקס-גארטען וועט אויך אפגעגעבען ווערען ביים פארק דרומער מאי. א חוץ דעם ווערען אויך איינגעארדענט 4 גרויסע שול-גארטענס פאר די קינדער פון די „פאווזשעכנע" שולען.

איבערגעפאהרען א קינד

(ב) דער 12-יעהריגער וואלף בערל האלין איז אויף זגערזשער גאס ארונטערגעפאלען אונטער אנ'אויטא און בעקומען שווערע וואונדען.

ההרצאות של „המרכז העברי"

הועד מודיע כי, היום, ב' 8 שעות בערב בדיוק, ירצה הח' חלודניביץ על הנושא „החטא והענש בספרות העולמית" במעוננו צגלנינה 42 (קומה ראשונה בחזית) כל החברים מתבקשים לבא בדיוק מלבד זה הועד מוסר לתשומת לב, כי אספות הקלוב העברי מתקיימות באופן קבוע בכל יום שבת מ 7–10 בערב.

על כל החברים לקנות את הזיטין „לדוברי עברית" להשיג במזכירותנו צגלנינה 42 בכל ערב.

היינט גרויסער ראוט איז „מאלינאווא-זעל"

ווי מיר האבען שוין געמאלדען קומט פאר היינט, דאנערשטאג 10 אווענד א גראנדיעזע פערוויילונג אין די הערליכע אפארטאמענטען פון מאלינאווע-זאל איינגעארדענט דורך די אבסאלווענטען פון די לאדזער יודישע גימנאזיעס. די הכנסה פון ראוט איז בעשטימט אויף צו שאפען א פאנד פאר די אונבעמיטעלטע אבסאלווענטען פון די יודישע גימנאזיעס.

יוד. ארט.-פעראיין אין פוילען. דירעקטאריאט פון די פעראיינס-טעאטערן. בעפולמעכטיגטער דירעקטאר פאר לאדז: א. שטאקפעדער. לייטער: א. בעזמאן.

לאדזער יוד. קאמער-טעאטער — נייער

„ארדט"

ווייטער זאל „מאנטייפעל" זאכאדניא 43 קינסטלערישער לייטער מ. ברודערזאן

היינט, דאנערשטאג, 1 פארשטעלונג אנהויב 9.15 אווענד — א. נ. — „ווער מיר גוטס גינט"

פראגראם: 1) פראלאג, 2) זמירות, 3) די שטאט, 4) זיבען זאכען, 5) קישקעלעך גדויל׳ות, 6) יודען זינגען, 7) דער האזשנער אורח, 8) אין א שוך-געשעפט, 9) אסתר'קע, 10) רויזען-ליד, 11) נישט-גוט, 12) אונזער מענאזשעריע, 13) קארא-גראנדע, 14) אין זאקאפאנע.

אנסאמבל לויט א.ב. פרויען: זיסעל-גירל, מ. דאלסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע-מרים, מאשע פעטערמאן, אלא שליפאוויטש. מענער: שמואליק גאלדשטיין, ש. דושיגאן, מאטעל קאן, יעקב רייגלאס, י. שומאכער, י. שיפער. מ אלטמאן.

טעקסטען: י. ל. פרץ, מ. ברודערזאן, דער טונקעלער, א. קאגאנאווסקי. מוזיק: ה. רובין, א. ביינעלמאן, און פאלקס-מאטיוען. דעקאר. און קאסטיומען י. ברוינער, מוזיקלייטער — ה. רובין, רעזשי - דושיגאן, שומאכער, בינע-איינטיילונג טאר—מ. קאן, ליכט-עפעקטען - יערזאלימסקי.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פון 11 פריה ביז 2 בייטאג און פון 5 אזייגער אוו. שבת א גאנצען טאג.

ליקווידאציע פון דער שקל-אקציע

אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע צירקולארען פון ווארשאווער שקל-צענטראלע, האט נעכטען אווענד די ארטיגע שקל-קאמיסיע אפגעהאלטען א דרינגענדע בעראטונג, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען תיכף צוצוטרעטען צו דער ליקווידאציע פון דער שקל-אקציע.

8-טונג!
דאס
לאדזער טאגעבלאט
בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פריה
אין אלע באהן-קיאסקען
(„Ruch")

פערשאָלטען בלוט

גרויסער שפּאַנענדער ראמאַן פון דער היינטיגער צייט

(119 פאָרטזעצונג)

– איך גאַראַנטיר אייך פאַר איהם... איך — גראַף רײַנפעלד, מאַרגען וועט איהר איהם צוריקהאָבען. איך גיב מײַן וואָרט.

די זשאַנדאַרען האָבען גאָרנישט געזאָגט.

— קומט מיט מיר, - האָט דער גראַף זיך געווענדעט צו פעליקס'ן.

די זשאַנדאַרען האָבען נישט פּראָטעסטירט. זיי זענען נאָכגעגאַנגען פון הינטען. דער גראַף האָט זיך געלאָזט פּאַראַו'ס מיט פעליקס'ן. צוקומענדיג צו דער ווילע, זענען די זשאַנדאַרען געבליבען שטעהן פאַר דעם טויער פון גאָרטען.

דער גראַף האָט פעליקס'ן אַרײַנגעפיהרט אין גרויסען צימער פון זײַן פּאַלאַץ.

פעליקס האָט זיך אַ פערמאַטערטער און אַ דערשלאָגענער אַראָפּגעלאָזט אויף אַ שטוהל. זײַן מוח איז געווען אַזוי צעאַקערט פון די איבערלעבונגען, אז ער איז נישט פעהיג געווען צוזאַמענצונעמען די געדאַנקען. ער איז געווען נאָהנט צו פערלירען דעם פערשטאַנד.

אַזוי איז ער געזעסען פערצווייפעלט און מיד עטליכע שעה. אַ דינער האָט אַרײַנגעבראַכט עסען און עס איז אַוועקגעשטעלט אויף דעם טיש. פעליקס האָט זיך אפילו נישט צוגערירט צום עסען. עס איז געוואָרען שפּעטער און שפּעטער, ס'איז צוגעשלאָגען די נאַכט. צו וואָס האָט מען איהם דאָ אַ הערגעבראַכט? וואָס לאָזט מען איהם זיצען אַליין? — האָט ער גענומען טראַכטען.

מיט איינמאָל איז ער אויפגעשטאַנען. ער האָט דערהערט אַ שאָרך און דערנאָך לײַכטע טריט. מיטאיינמאָל האָט ער דערשפּירט אויף זײַן געזיכט דעם אָטעם פון אַ פרוי. ער האָט זיך אומגעדרעהט און אַ געשריי געטון פון איבעראַשונג. לעבען איהם איז געשטאַנען אַדעלאַ. זיי זענען זיך געפאַלען אין די אָרעמס און אַדעלאַ האָט אויף אַ ווײַלע געפרעסט איהר פּנים צו זײַן ברוסט.

– פעליקס, ווי גוט איז דיר ליב, — האָט זי אויסגערופען און אַוועקגענומען דעם קאָפּ פון איהר ברוסט, — זאָג מיר, וואָס האָסטו געטון? איך בין געקומען צו דײַנע עלטערן, כדי צו זאָגען דיר, אז מײַן פאָטער וויל מיט דיר רעדען און האָב געמוזט צוקוקען מיט מײַנע אייגענע אויגען, ווי מ'האָט דיך אַרעסטירט.

— די נקמה פון אַ לומפּ האָט מיך אומגליקליך געמאַכט, אַדעלאַ, — האָט פעליקס שטיל געזאָגט.

— פאַרוואָס האָסטו די פרוי דערמאָרדעט און אין דעם קעהלער אַוועקגעלעגט?

— אָ, אַדעלאַ, זיי מיר מוחל. איך האָב שלעכט געטון, וואָס איך האָב די פרוי אַוועקגעלעגט אין קעהלער. אָבער איך בין אומשולדיג.

— אָ, דו האָסט די געפאַנגענע פרוי אַוועקגעפיהרט? זײַ זיך כאָטש מודה דערין, כדי איך זאָל קענען איהר העלפען, פעליקס, פאַרוואָס האָסטו פאַר אַנדערע געזאָרגט און דײַן גליק האָסטו צושטערט. וואָס וועט זײַן מיט דיר?

— איך ווייס נישט, אַדעלאַ. זאָל געשעהן, וואָס דאַרף געשעהן. איך האָב געלעבט און — געליבט.

— פעליקס, דאָס האַרץ צוברעכט זיך אין מיר. גאָט וויל נישט, מיר זאָלען זײַן גליקליך.

— פעליקס, האָסטו ווירקליך דערמאָרדעט די פרוי?

— ניין, ניין, איך האָב זי נישט דערמאָרדעט.

— אויב ניין, נו וועט מען דיך בעפרײַען. מײַן פאָטער וועט זיך אַרײַנלעגען דערין. ער וועט אָנווענדען אַלע מיטלען, דו זאָלסט נישט זיצען. און אויב עס וועט איהם נישט געלונגען, דאַן וועסטו מוזען אַנטלויפען.

— אַנטלויפען? און דו אַדעלאַ?

— ווען דו וועסט געפינען אויף אַ זיכער אָרט — דאַן וועל איך דיך אויפזוכען.

— וועסטו אַזוי טון, טײַערע?

— יאָ. ווען מײַן פאָטער וועט מיר ערלויבען. און איך בין זיכער, אז ער וועט מיר ערלויבען.

— דו ביזט אַ מלך, אַדעלאַ. איך מוז מיך אין אַלץ פאַר דיר מודה זײַן, כדי דו זאָלסט נישט אַרײַנפאַלען אין אַ נײַער געפאַהר.

— איך ווייס שוין, וואָס דו ווילסט זאָגען. דו ווילסט זאָגען, אז דו האָסט די געפאַנגענע פרוי אַוועקגעפיהרט. דו האָסט מיט דעם מת פון דער געפאַנגענע פרוי לענג געוואָלט אַרײַנברענגען אין אַ טעות מײַן פאָטער.

— אָ, ווען דאָס, וואָלט מיר אָבגעגליקט. איך ווייס באמת נישט, וואו די פרוי פעלד איז אַ הינגעקומען.

— וואָס? דו ווייסט נישט? — האָט אַדעלאַ אַ קרעכץ געטון און אָבגעשפּרונגען.

— ניין אַדעלאַ. איך מוז זיך מודה זײַן פאַר דיר, אז איך האָב טאַקע די פרוי פעלד געוואָלט בעפרײַען, אָבער ווען איך בין געקומען אין קעהלער אַרײַן, האָב איך זי מעהר נישט געטראָפען.

— גאָט, זי איז אַנטלאָפען!

— עס מוז אַזוי זײַן, אַדעלאַ. אָבער וואָס פאַר אַ געדאַנקען זענען דיר געקומען אין קאָפּ אַרײַן. דער וואַגאַבונד, וואָס האָט מיך גע'מסר'ט, האָט אויך געפינען פערברעכערישע פּלענער געגען דיר און געגען דײַן פאָטער.

— קירטען? — האָט אַדעלאַ געפרעגט מיט אַ ציטערענדיגער שטים.

יאָ, געוויס, אַדעלאַ. ווען ער האָט געוואוסט, ווי אַזוי אַרײַנצוגעהן אין קעהלער, האָט ער אויך געוואוסט, ווי אַוועקצופיהרען און צו בעהאַלטען. אָ, טײַערע, היט דיך פאַר דעם דאָזיגען לומפּ.

אַדעלאַ איז געוואָרען שטאַרק דערשראָקען. די דאָזיגע ידיעה האָט זי געוואַלדיג געטראָפען. זי איז געקומען צו אומערוואַרטעט: קירטען האָט אַוועקגעפיהרט די פרוי פעלד? דאָס איז שרעקליך!

(פאָרטזעצונג קומט).

אליכם אישים אקרא
וקולי אל בני אדם
בצדק כל אמרי פי
ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעווענהדטע ענינים זאָלסט קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ

פּעטריקאָווער 17

2-טער הויף פאַרטער

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, טעל. 148-79, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס, קלייזלעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען אין משך פון 24 שעה. אַפּעלאַציעס, אַפּאַזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען וועגען פּאַסער, וויזעס אין קאָמיסאַריאַט-זשאַנדר, וועקסעל-אינקאַסאָ אויף גאַנץ פּוילען און גאַליציען ווערען פּינקטליך און געוויסענהאַפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פּרייזן. שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, איבערזעצן אינטערציזיעס, אַקטן, דאַראַוויזנעס אַלערליי ספּראַוועס ווערען אָנגענומען אַדורכצופיהרען, עווענטועל מיט אַנ׳ דוואָקאַט.

די איינציגע טאַכטער פון ישראל מאַנעלאַ

2-טער הויף פאַרטער, דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, טעל. 148-79.

בעמ.: דאָס ניי - „געבאַקענע“ מאַנעלאַ-ביוראָ אויפ׳ן ערשטען הויף האָט נישט קיין שום שייכות מיט׳ן לאַנג-עקזיסטירענדען ביוראָ, וואָס געפינט זיך

אין צווייטען הויף פאַרטער

טעלעפאָן 148-79

דר. יוריסט

מיט גוטע רעפערענצען פּערזענלעך אין די נאָהענטסטע טעג קיין ניו-יאָרק און איבערנעמט צו ערלעדיגען אַלע אַרט ענינים, בעזונדערס פערזיכערונגס-פאָדערונגען אָהן הצאות-פאַרשוים. צו ערפאַהרען טעלעפאָניש 162-17 טעגליך פון 4-7 אָוו. חוץ פרייטאָג און שבת. בעמערקונג: נעמט אָן נאָר ביז׳ן 14 יאַנואַר

אַ עלעקטרישע מאַנגעל

אין גוטען פונקט איז צו פערקויפען
צו ערפאַהרען קאָנסטאַנטינער 9.

אַ קלענערע דרוקערײַ

אין פּוילען, גוט אײַנגעריכטעט, אײַנגעפיהרטע פירמע. צוליב׳ן אָפּפאָהר ביליג צו פערקויפען.
Reich, Poznań, Dolna Wilda 11a.

אַ צימער

מיט אַ בעזונדערען אײַנגאַנג צו פערדינגען. דערוויסען זיך טעגליך פאַרמיטאָג מאָשקאָוויטש זאַכאָדניאַ 52.

אַ פראַנט-צימער

אויף פּיעטריקאָווער 60, פּאַסענד נאָר פאַר אַ געשעפט מיט אַ בעזונדערען אײַנגאַנג, באַלד פון הויז-פּלוּר, 2-טער שטאָק פון זאָפּאָרט איבערצוגעבען.
צו ערפאַהרען נאַרוטאָוויטשאַ 7, אָמזעל.

ענטשולדיגונג

דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג פאַר דער פערוואַלטונג פון בעקער - צעך, ווסכאָדניאַ 57 פאַר נישט אויספיהרען די בעשלוסען פון צעך. איך פערזיכער, אַז אין דער צוקונפט וועט אַזאַלכעס מעהר נישט פאָרקומען. אַלס צייכען פון חרטה שפּענד איך 25 זל. פאַר׳ן בעקער-צעך.
מ. הערשקאָוויטש נ.-צעגעלניאַנאַ 22

שוין ערשינען דער דעצעמבער-נומער

פון דער לאָדזער צייטשריפט פאַר ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע און קולטורעלע פראַגען

„אילוסטרירטער פּוילישער מאַנטשעסטער“

אונטער דער רעדאַקציע פון אלי באַרוכין.

מיט אַרטיקלען פון: ד"ר הערבערט זאַנד, וויצע-פרעזעס יוליוש לעווענשטיין, אינזש. קאַראָל בייער, נ. שפּעט, ד"ר ז. עלענבערג, אָסקאַר בערמאַן, ד"ר י. שיפּער, סטאַראָסטע אַלעקסי רזשעוועסקי, י. מ. ניימאַן, מיעטשיסלאַוו בראַון, אלי באַרוכין א. א.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.
פּרייז 75 גראָשען.
צו בעקומען בײַ אַלע צייטונגס-פערקויפער.

פּוילישע שפּראַך

וועגן לערנען גרינדליך דורך אַ קורצער צייט
זאַכאָדניאַ 29, ג. 3.

Pełny wspaniały biust

Jak go zdobyć w krótkim czasie wskazuje bezpłatnie: Pani E. Feldt, Gdańsk, Leegethor 71.

Została zagubiona książeczka ubezpieczeniowa Kasy Chorych na imię Izraela Lajzerowicza Łódź, ul. Cegielniana 65 za nr. 634/805

Dr. med, St. Praport

Ginekolog Urolog

ספּעציאַליסט פאַר פרויען און אורין קראַנקהייטן
נעמט אָן פון 6—8 אָוונט
גדאַנסקאַ 77a, טעל. 95-208
אין לעטשניצע „סאַניטאַס“, ציגעל-גאַס 29 פון 11 ביז 1 מיטאָג.

וויכטיג פאַר דאַמען!

נאָר פאַר 2.50 זל.
מאַכע איך די עלעגאַנטסטע דאַמען - היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבעראַרבייטע איך אויף גענצליך ניי.
געדענקט דעם אדרעס:
23 זאַוואַדזקאַ 23
אין הויף, 2-טען אײַנגאַנג, לינקס פּאַרטער.
בעמ.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויספערטיגונג — 50 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל
„TOLA“

דאַמען-סאַקוועס

פון אַלטע פילץ-היט אָהן אונטערשיד מענער- אָדער דאַמען-היט, מאַך איך די שענסטע פאַסאָנס סאַקוועס אין פיינסטער אויספיהרונג צו שפּאָט ביליגע פּרייזען.

די שענסטע פאָטאָגראַפישע אויפנאַמען

און סאָלידע אויספיהרונג איז נאָר אין דעם ערשטקל. קונסט - פאָטאָגראַפישען אַטעליער

„PARISIEN“

אינהאַבער: ה. כראָקאַ, לאָדז, פראַנציסקאַנער 30 №
עס ווערען אויסגעפערטיגט אַלערליי אַרבייטען, וואָס אַנבעלאַנגט צו פאָטאָגראַפיע, צ. ב. רעפּראָדוקציעס פון מאָלער - בילדער, מאַשינען-פּלענער, אַרכיטעקטור, פאַבריקס-לאָקאַלען, אינערן און אויסערן-אויפנאַמען, פּערייינס-בילדער, גרופּען, בעלער, באַנקעטען, אַרטיסטישע קרייזען, אַמאַטאָרען-פאָרשטעלונגען א. אַ. וו. אַלע אויפנאַמען ווערען אויסגעפיהרט דורך מיר פּערזענליך. ספּעציאַליטעט פון פאָרטרעטען, ווי אויך אַ גרויסער אויסוואַהל פון פערשידענע ראַהמען, צו זעהר ביליגע פּרייזען.
צופאָהר מיט די טראַמווייען 1, 6, 14.
מיט אַכטונג
Zakład Fotograficzny
„PARISIEN“
wł. H. SROKA
Łódź, Franciszkańska 30

קינאָ

ZACHĘTA

זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און ווייטערדיגע טעג!

דאָס הערליכסטע פילם-קונסט-ווערק פון דעם סעזאָן רעוואָלוציע-שלאַגער פון היי-יעהריגער פּויליש. פּראָדוקציע א.נ.

„שטערן-עסקאַדרע“

הערליך ליד פון אויפאָפּפערונג און ליבע צווישען די שטערבליכע זאַפּאַסען מיט׳ן בעלאַגערער פון מזרח. הויפּט-ראָלען:

Baska Orwid, Jan Krysto, Janusz Halm, Jerzy Kobusz

אויסגעצייכנט. אָרקעסטער אונטער לייטונג פון י. סטעפּאַנסקי אַנפאַנג פון די סעאַנסען אין די וואָכען טעג 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג. – שבת, זונטאָג, און הגאות 12 אַ זייגער פאַרמיטאָג. דער זאַל איז גוט געהייצט.

דער נאָהענטסטער פּראָגראַם:
„דער צוריקקעהר פון געפאַנגענשאַפט“

לא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה, אם תקח אמרי, ומצותי תצפן אתך, אז תשכן בטח ושאנן, כי הלך בתום ילך בטח, ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאָלסט נאָר קומען אין דער ביוראָ פון

ד. מאַנעלאַ

וואָס איז איבערגעטראָגן געוואָרן פון 2. הויף, אויפן ערשטן הויף

פּיעטריקאָווער 17 לינקע אָפיציגע פאַרטער. טעל. 124-95

וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, קלאַוזולעס זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאָנד ראַזיעמטשי. ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. בעמ.: קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווערען בײַ מיר ערלעדיגט במשך 24 שעה.
מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
ערשטער הויף.

האַנדעלס-קאָרעספּאָנדענץ

פּוילישע, דייטשע, פראַנצויזישע, ענגלישע

ערלעדיגט דאָס ביוראָ „אַרגוס“

זאַכאַדניאַ 36
טעלעפאָן 108-47

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.
קוואַרץ לאַמפּ-עלעקטרישע היילמאַגנעט-קאַסטען
טעגליך פון 8 אַ זייגער פריה ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג
בעזונדערע וואַרטע צימער פאַר פרויען
ווילטשאַנסקאַ 3

מעכאַנישע שלאָסעריי און ווײַסערײַ

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)

כ׳נעם אָן פערשידענע שלאָסעריי-אַרבייט און אויטאָגענישע שווייסונגען אונטער גאַראַנטיע.
פּריוואַט-וואוינונג גדאַנסקאַ 20. וו. 17.

ביכער

אַ היים אויסצולײַנען

פּוילישע און יודישע ביכער גיב איך אַהיים אויסצולייענען אויפ׳ן חודש און אויפ׳ן שטיק זעהר ביליג, אויך קויף איך אַלטע פּוילישע, יודישע און אַנדערע ביכער. איך האָב אויך צו פערקויפען פערשידענע ביכער, לידער, טעאַטער פּיעסען, מאָנאָלאָגען, צו ווענדען זיך צום צייטונגס-פערקויפער:

וועלניאַרזש, אַלט-שטאָט 1.

אַ בעסערער יונגערמאַן

קאָן בעקומען געלעגענהייטליך לאָזשי בײַ אַנ׳אינטעליגענטער פאַמיליע. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטר. פון „לאָדזער טאַגעבלאַט“ אונטער „M. W.“

צו וואָס לײַדען פון שמערצען פון אָרציסקיס,

אַז פאַר גראָשען קענט איהר זיי בעזײַטיגען נוצענדיג פּלאַסטער „ראַדיקאַל“ אויך קינסטליכער שנײַ נוצט פאַר פערשידענע פערוויילונגען, חתונות. פּרייז נור 30 גראָשן צו בעקומען בײַם צייטונגס-פערקויפער ווינער פּיעטריקאָווער 10.

האַנדעלס-פּאַמפלעט 1931

ערלעדיגט דאָס ביוראָ „אַרגוס“
זאַכאַדניאַ 36, טעל. 108-47.

לעזט דאָס „לאָדזער טאָגעבלאַט“

[illegible]

Redaktor-wydawca S. Hamburski

Druk: S. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16